

NYKÖPINGS KOMMUN

Budget 2024

-med flerårsplan 2025-2026

Antagen av Kommunstyrelsen 2023-09-18 §176

Antagen av Kommunfullmäktige 2023-10-10 §151

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar:

- att skattesatsen är oförändrad 21,42 procent
- att godkänna förslaget till budget 2024 med flerårsplan 2025-2026
- att resultatet före exploateringsresultatet i kommunen ska vara minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag för år 2024 samt 3,2 procent per år för åren 2025-2026
- att verksamhetens totala nettokostnader per invånare årligen inte ökar mer än skatteintäkter, generella statsbidrag och bidraget från utjämningsystemet under perioden 2024-2026
- att självfinansieringsgraden av investeringar för skattekollektivet ska vara minst 86 procent under perioden 2024-2028
- att kommunstyrelsen har rätt att besluta om fördelning mellan verksamhetsområden och objekt av den ofördelade investeringsramen för planperioden
- att vid tillämpning av internränta fastställa räntesatsen till 2,5 procent för år 2024
- att egna investeringsramar för verksamheterna beslutas enligt förslag för åren 2024 och 2025
- att besluta om investeringsram för åren 2024-2028
- att investeringar inom exploateringsområden finansieras med medel från sålda exploateringsfastigheter under samma period
- att besluta om föreslagen lånelimit för respektive bolag inom kommunkoncernen för år 2024 och plan för 2025-2028. Därmed upphävs de tidigare besluten om lånelimit för respektive bolag i kommunkoncernen
- att såsom för egen skuld ingå borgen för Nyköpingshem AB:s, 556450-9486 låneförpliktelser upp till ett totalt högsta belopp om 1 600 Mnkr, En miljard sexhundra miljoner kronor, jämte därpå löpande ränta och kostnader.
- att kommunstyrelsen under år 2024 har rätt att omsätta lån som förfaller till betalning, samt har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunens lån under år 2024 med totalt 550 mnkr

INNEHÅLL

Beslut	0
Förord.....	0
Politisk plattform	1
Vision	1
Strategisk plan för mandatperioden	1
Hållbarhetsstyrning.....	2
God ekonomisk hushållning.....	2
Mandatfördelning 2022-2026.....	2
Omvärld, förutsättningar och utmaningar	3
Omvärld	3
Nyköpings förutsättningar och utmaningar	4
Målområden.....	8
Målområde Hållbar utveckling	9
Målområde Effektiv organisation	12
Målområde Kultur och fritid	13
Målområde Näringsliv och arbete	14
Målområde Social omsorg	15
Målområde Stads- och landsbygdsutveckling.....	16
Målområde Trygghet och säkerhet	18
Målområde Utbildning.....	19
Så här styrs Nyköpings kommun.....	20
Organisation	20
Nyköpings styrmodell	23
Ekonomi	25
Budgetramar	26
Finansiell analys	27
Koncernstyrning.....	33
Kommunfullmäktiges styrning av koncernen	34
Ekonomiska tabeller	38
Resultatbudget.....	38
Finansieringsbudget	39
Balansbudget	40
Investeringsramar	41
Exploateringsprognos.....	42
Budgetregler	43
Upprätta budget	43
Riktlinjer för investeringar och exploateringar.....	44

Förord

Trygghet och tillväxt för Nyköpings bästa

Nyköping liksom landets övriga kommuner påverkas av omvärlden. I en tid av ekonomisk osäkerhet har Nyköpings kommun upprätthållit en stabil ekonomi. Höjda priser på mat, el och byggmateriel ger utslag på kommunens verksamheter. Det gör även höjda räntor och ökade pensionskostnader. Nyköpings läge är fortfarande en fördel, bygget av Ostlänken påverkar regionen positivt. Bostadsbyggandet är fortsatt högt och skatteunderlaget ökar.

Den politiska majoriteten har sex prioriterade områden: tillväxt, trygghet, ordning och reda i ekonomin, fler i arbete, kunskapsfokus och studiero i skolan och ett ännu bättre företagsklimat.

Både skola och omsorg ska kännetecknas av hög kvalitet. En bra utbildning är en investering både för de unga och för vår kommuns framtid. Resurser och effektiv planering ska ge våra medborgare högklassig vård och omsorg.

Att hjälpa fler människor till arbete och från beroende av försörjningsstöd är

en vinst både för individen och för kommunen.

Ett gynnsamt företagsklimat lockar fler investeringar, skapar arbetstillfällen och bygger en sund ekonomi för kommunen. En dynamisk kommun måste hela tiden sträva efter att utvecklas. Detta innebär att planera för hållbar tillväxt och investera i infrastruktur och samhällsservice.

Genom att fortsätta satsa på brottsförebyggande åtgärder främjar vi en trygg och livskraftig kommun för nyköpingsborna.

Vi satsar framåt och de största investeringarna för 2024 är ny F-6-skola i Oppeby, resecentrum, trafiklösningar som Hemgårdspassagen och Östra infarten samt exploateringsprojekt i Spelhagen och Nöthagen.

Ett särskilt fokus kommer att läggas på stadskärnan för att tillvarata den attraktionskraft som finns i Nyköping och utveckla en levande mötesplats med människan i fokus.

Sammantaget kommer Nyköpings kommun och den politiska majoriteten att fortsätta prioritera skola, vård och omsorg. I ett förbättrat företagsklimat, fortsatt planering för bostadsbyggande, ökad sysselsättning och fler åtgärder för att stärka tryggheten i Nyköping.

Urban Granström

Kommunstyrelsens ordförande

Ahmad Eid

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande

Politisk plattform

Vision

Vår vision fungerar som ett fyrljus för alla verksamheter i Nyköpings kommun genom att peka ut en riktning mot vår långsiktiga målbild - dit vi styr och leder gemensamt.

Visionen tar sikte på 2040 för att bland annat sammanfalla med kommunens översiktsplan Nyköping 2040.

Vision 2040

- Nyköpings kommun kännetecknas av trygghet, närhet och framtidstro.
- Vi växer ekonomiskt och socialt hållbart och går före i den gröna omställningen genom mod, handlingskraft och gemensamt ansvarstagande.
- Här blir du inspirerad och uppmuntrad till kreativitet, utveckling och samarbete.
- Tillsammans skapar vi en bättre framtid!

Strategisk plan för mandatperioden

För mandatperioden 2022-2026 har Socialdemokraterna och Moderaterna följande prioriterade områden för Nyköpings kommun.

- Ett växande hållbart Nyköping där hela kommunens potential tas tillvara.
- Ett tryggt Nyköping med en trygg välfärd.
- Ordning och reda i kommunens ekonomi.
- Fler i arbete och färre i behov av bidrag.
- Starkt kunskapsfokus och studiero i skolan.
- Förbättrat företagsklimat för fler växande företag och fler arbetstillfällen.

Hållbarhetsstyrning

Nyköpings kommun har politiskt beslutade fleråriga program för hållbar utveckling: social hållbarhet, ekologisk hållbarhet, ekonomisk hållbarhet, samt program för effektiv organisation. Programmen ska genomsyra kommunens styrning och ledning och beskriver den politiska viljeriktningen för nämnder, verksamheter och kommunala bolag. Programmen utgår från Agenda 2030.

De globala målen inom Agenda 2030 grupperas huvudsakligen in i tre dimensioner, ekologisk, ekonomisk och social, med olika syften:

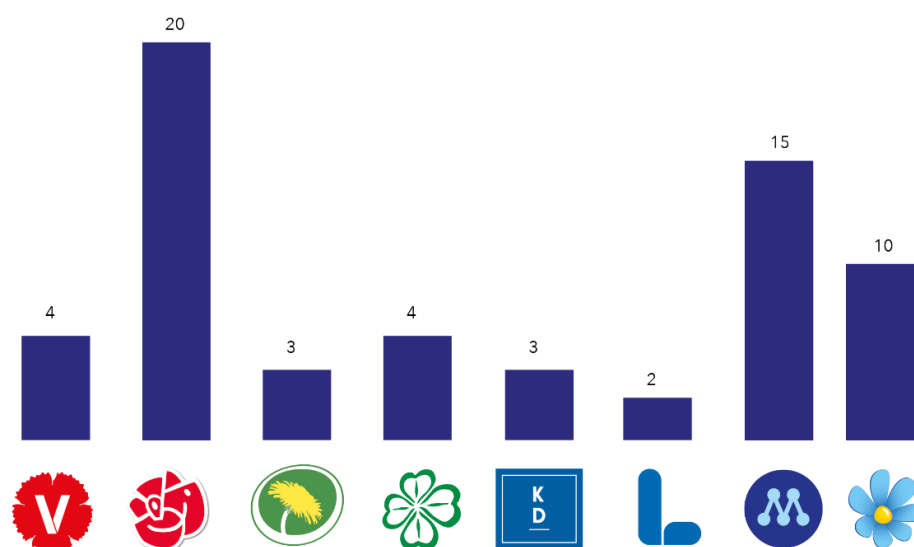
- Miljön är villkoret! Planetens resurser sätter ramarna och är ett icke förhandlingsbart villkor för övrig utveckling.
- Ekonomisk tillväxt är en motor för att uppnå en ekologisk och socialt hållbar samhällsutveckling utan att begränsa vår möjlighet till innovation och välbefinnande.
- Målet är ett samhälle med god livskvalitet utan osakligt ojämlika livsförutsättningar, i vilket vi uppnår god hälsa, utbildning och ökad jämställdhet.

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen i samband med budgeten ange finansiella mål för god ekonomisk hushållning, se målområde "Effektiv organisation". De kommenteras också i den finansiella analysen. För att säkerställa att resurserna i verksamheten används rätt och på ett effektivt sätt, ska kommunen också ange verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning, vilka återfinns inom ramen för kommunfullmäktige målområden i övrigt.

Mandatfördelning 2022-2026

Kommunen styrs i majoritet av Socialdemokraterna och Moderaterna i samarbete med tillsammans 35 av 61 mandat i kommunfullmäktige.

Figur 1 Mandatfördelningen i kommunfullmäktige mandatperioden 2022-2026

Omvärld, förutsättningar och utmaningar

Omvärld

Nya ekonomiska utmaningar

Sammantaget finns stora ekonomiska utmaningar och även stor osäkerhet om vilken utveckling som är mest sannolik för såväl världsekonomin som för dess konsekvenser på kommunsektorn.

Fortsatt hög inflation präglar såväl världsekonomin som svensk ekonomi, svensk KPI-inflation för helåret 2023 beräknas dessutom bli högre än i flertalet andra OECD-länder. Sverige påverkas av att hushållen har höga bostadslån med kort räntebindning och försvagning av den svenska kronan.

Högre räntor beräknas öka räntekostnader för kommunens lån på cirka 2 800 mnkr med drygt 30 mnkr 2023 och drygt 70 mnkr 2024 jämfört med 2022.

Inflationen påverkar pensionskostnaderna som i kommunen beräknas öka med drygt 100 mnkr 2023 jämfört med 2022 och ytterligare drygt 40 miljoner 2024.

Inflationen påverkar även priserna för el- och drivmedel, matpriser och byggkostnader.

En risk är att bostäder inte byggs vilket i sin tur leder till att befolkningstillväxten sannolikt påverkas negativt och att våra skatteintäkter inte ökar i samma takt som förväntat.

Arbetslösheten i Sverige bedöms öka till 9,0 procent 2024 innan den minskar igen enligt SKR:s prognos i maj 2023. Ökad arbetslöshet påverkar utvecklingen för kommunens skatteintäkter negativt och riskerar att öka kommunens kostnad för försörjningsstöd.

Påverkan av kriget i Ukraina och det förändrade säkerhetsläget

Sedan Rysslands angrepp mot Ukraina i februari 2022 har det säkerhetspolitiska läget försämrats. Kriget har även bidragit till uppgången av energi- och råvarupriser, utbuds- och logistikproblem för den globala handeln och till ökad osäkerhet för den ekonomiska utvecklingen. I nuläget är ett krigsslut inte i sikte.

Satsningar på att stärka Sveriges totalförsvar är delvis beslutade och mer bedöms tillkomma. Det innebär att reformutrymmet för statliga insatser inom välfärden riskerar att begränsas. Kommunerna får ett större ansvar för civilt försvar och beredskap men det är oklart hur staten kommer att ta ansvar över finansiering av åtgärder som behövs.

Välfärdens kompetensutmaning

Antalet personer i behov av välfärdstjänster ökar snabbare än antal invånare i yrkesförålder. Under kommande år bedöms sysselsättningsökningen därför inte att räcka till för att täcka de ökade personalbehoven som finns i offentlig sektor, i näringslivet och i staten. För kommunsektorn är behovet särskilt fokuserat till äldreomsorgen. Det finns också ett matchningsproblem på arbetsmarknaden där arbetskraftens kompetens inte motsvarar den som de lediga och framtida jobben kräver. För att klara kompetensförsörjningen krävs en helhetssyn och kombination av långsiktiga åtgärder där staten, arbetsgivare och fackliga organisationer samarbetar med målet att trygga kompetensförsörjningen, inte minst i välfärden.

Digitalisering

Samhällets alla delar präglas alltmer av ökad digitalisering. Det ger både nya möjligheter och ställer nya krav på alla verksamheter som vi som kommun behöver både utvecklas inom och anpassa oss till. Den senaste tidens kraftiga utveckling av AI som radikalt ändrar förutsättningarna för till exempel skolans lärande är bara ett exempel på detta. De vi finns till för förväntar sig att vi erbjuder service och tjänster på ett utvecklat sätt jämfört med idag. Samtidigt är våra resurser begränsade för att själva leda utvecklingen varför samarbete och smarta lösningar är av yttersta vikt. Utvecklingen behöver även balanseras mot ökade krav på IT- och cybersäkerhet.

Nyköpings förutsättningar och utmaningar

Den breda verksamhet som bedrivs av Nyköpings kommun påverkar och påverkas av omgivningen. Att på ett heltäckande sätt beskriva detta låter sig inte göras. I detta avsnitt beskrivs övergripande förutsättningar och utmaningar som i budgetarbetet har identifierats som särskilt viktiga för kommunen i nuläget. Med tillit till varandra och i samverkan möter vi de utmaningar som kommunen står inför.

De utmaningar som beskrivs i detta kapitel ska alla nämnder och verksamheter beakta. Samarbetet inom organisationen och med andra aktörer skall stärkas för att möta problemen och ta vara på de möjligheter som finns.

Goda förutsättningar

Nyköping har en ekonomi som sammantaget visar en ekonomi i balans, där de finansiella målen för resultat, finansiering och kostnadsutveckling är uppfyllda. Det är en god grund att stå på och Nyköping har bra förutsättningar att möta kommande utmaningar med sitt läge, ett diversifierat näringsliv, pågående och planerade infrastrukturprojekt och långsiktigt ökat nyföretagande för att nämna några områden.

Tillväxten har varit stabil över tid i Nyköping, och prognoserna framåt är fortsatt positiva. En bidragande anledning är kommunens läge i regionen med närhet till Stockholm och med en internationell flygplats, Skavsta. Den påbörjade Ostlänken påverkar Nyköpings tillväxt och bidrar till att göra kommunen till en än mer integrerad del av Stockholm Mälardalen. Stora infrastrukturprojekt som Nyköpings resecentrum har påbörjats och kommer att växa fram intill nuvarande järnvägsstation.

Ett växande näringsliv med möjligheter till jobb och service i kombination med ett rikt kultur- och fritidsliv, bidrar också till att fler vill flytta till kommunen liksom ett långsiktigt gott företagsklimat och näringsliv som skapar förutsättning för en levande kommun dygnet runt och året om - en livfull stadskärna och landsbygd. År 2022 blev Nyköpings kommun utsedd till Årets nyföretagarkommun och fler företag väljer att etablera sig här.

Tillväxten är synlig med nya bostäder både i staden och på landsbygden men också genom kommunens byggande av förskolor och skolor.

Nyköping har en stark landsbygd med en tredjedel av kommunens företag och invånare. Samarbete är utvecklat med aktörer på landsbygden för att stimulera service för invånare, företag och föreningar på landsbygden.

Vi behöver växa hållbart

För en kommun i tillväxt behöver områden vidareutvecklas med balans mellan tillgång och efterfrågan för att Nyköping ska kunna vara en hållbar, funktionell och attraktiv kommun med god service också i framtiden. Behov finns inom många områden som till exempel ökad VA-kapacitet, dagvattenhantering, avfallshantering, gång, cykel och bilvägar, kollektivtrafik och rekreationsområden för att attrahera fler Nyköpingsbor, växande företag och fler företagsetableringar. För att utveckla ett attraktivt och fungerande Nyköping på ett ekonomiskt hållbart sätt krävs kunskap, samsyn och prioriteringar.

Antalet invånare i Nyköping har ökat under många år och prognoser visar även framåt på en fortsatt tillväxt. Kommunen har också historiskt varit en av de kommuner i Sverige som byggt flest nya bostäder.

Det finns också andra faktorer som en kommun i tillväxt behöver planera för, som utmaningen med ett levande centrum. Ökad konkurrens från näthandel och kommersiell verksamhet i områden utanför centrum leder till ett ökat tryck på omställning av centrum till andra typer av butiker och annan användning av lokaler. Nyköping har en stor potential i sin stadskärna som behöver bevaras och utvecklas för att centrum fortsatt ska vara attraktivt, levande och tryggt. Möjligheterna att få bygglov för andra verksamheter än handel i centrum är begränsad då detaljplanerna inte hanterar dagens behov

Med kommande utveckling av Ostlänken och Skavstaområdet ökar kraven på utveckling av infrastruktur och service samt ökade behov av kompetens och resurser från kommunen.

God planering av samhällets utveckling ger försprång, men investeringsutrymmet är begränsat. Översiktsplan 2040 spänner över mer än vad ekonomin tillåter och prioriteringar är nödvändiga.

Minskad klimatpåverkan

Nyköpings kommuns klimatarbete ligger i linje med andra kommuner i Sverige. Nyköpings vision anger dock att kommunens ambition är att gå före i den gröna omställningen.

Rapporten IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change) visar på att åtgärder behövs nu för att kunna hantera det alltmer kritiska läget avseende de globala klimatförändringarna. Naturvårdsverket understryker vikten av fortsatt arbete för både omedelbara och långsiktiga utsläppsminskningar inom alla sektorer för att begränsa den globala uppvärmningen.

Kommunens negativa påverkan på klimatet är för stor, även inom områden där kommunen har rådighet som exempelvis inom planering/genomförande av byggande och transporter, energisystem och avfallshantering. Inte heller tas potentialen tillvara i tillräcklig omfattning inom till exempel inköp och upphandlingar.

Inom vissa områden finns särskilda utmaningar för att möta klimatförändringarna. Vad gäller exempelvis spillvattenledningar har kommunen en kapacitetsbrist inräknat Nyköpings fortsatta tillväxt. Klimatförändringar gör även att havsnivåerna stiger samtidigt som mängden dagvatten ökar. Samhället är inte tillräckligt klimatrobust vilket riskerar skador på infrastruktur och byggnader, det gäller såväl nuvarande som framtida.

Inte heller inom området fossilfri energianvändning görs tillräckligt, som till exempel kommunens interna köp av livsmedel, transporter och energianvändning. Näringsliv, organisationer och medborgare behöver dessutom göra mer miljö- och klimatomåttliga kloka val avseende konsumtion, avfallshantering och återbruk.

Fler i arbete och ökad självförsörjning

Fler och växande företag ger Nyköping fler arbetstillfällen och attraherar fler som kan och vill flytta till kommunen, men för få Nyköpingsbor har möjlighet till självförsörjning.

Nyköpings kommun har sedan flera år haft en negativ utveckling vad gäller långtidsarbetslöshet och personer med långvarigt ekonomiskt bistånd. I juli 2023 hade Nyköping drygt 600 personer som har varit arbetslösa i över två år och många i den gruppen står också långt från arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland utrikesfödda var vid samma tidpunkt 22% av vilka hälften varit arbetslösa över ett år. Arbetslösheten bland utrikes födda är sju gånger högre än bland inrikes födda. Under 2022 syntes dock ett trendbrott, både vad gäller arbetslöshet och ekonomiskt bistånd. Antal hushåll i ekonomiskt bistånd har minskat med nio procent under 2022 och även det utbetalda ekonomiska biståndet har minskat. Trenden har fortsatt även under inledningen av 2023 vilket tyder på att de insatser som kommunen genomfört ger effekt.

Tecken syns på att situationen på arbetsmarknaden är på väg att försvåras. Arbetsförmedlingens statistik från juli 2023 visar att antalet anmälda lediga jobb i Nyköping minskat med 37% på ett år. Detsamma syns även i de prognoser som SKR och Regeringen nyligen har tagit fram. Enligt dessa prognoser kommer arbetslösheten öka under 2023 med en ytterligare ökning under 2024.

Indikatorn "Ej återaktualiserade vuxna personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd" visar en positiv utveckling med färre som återkommer. Det finns outnyttjade samverkansmöjligheter mellan kommunens verksamheter Campus, Näringslivsenheten, Jobbtorg och Upphandlingsenheten.

Samverkan mellan näringsliv, sociala företag, utbildningsorganisationer, Arbetsförmedlingen, fackförbunden och regionen har också utnyttjad potential.

Minskad segregation och utanförskap

På en övergripande nivå ses en positiv, stabil trend inom ramen för utbildning, jämställdhet och ungas möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden. Nyköpings kommun har dock fortsatt stora utmaningar vad avser stora socioekonomiska skillnader, ojämlikhet i hälsa och ökad ohälsa bland unga, social oro och otrygghet. Skillnader i livsvillkor i Nyköpings kommun löper framför allt utmed socioekonomiska skiljelinjer, men också utifrån bakgrund, kön och geografi mellan stadsdelar och mellan stad och landsbygd.

Nyköpings kommun är inte tillräckligt tryggt, jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för god hälsa och livskvalitet. Förutsättningar saknas för att alla ska kunna leva ett gott och tryggt liv i kommunen.

När människor lämnas utanför innebär det inte bara risker i förhållande till deras mänskliga rättigheter utan också sociala och ekonomiska risker i form av bortslösad mänsklig och produktiv potential och ökad risk för ohälsa.

Kommunen kan behöva möta ett eventuellt förslag till ny Socialtjänstlag med fler krav på att kommunerna ska erbjuda tidiga, förebyggande insatser. Samverkan inom organisationen och mellan sektorer är inte tillräcklig för att motverka ökad utsatthet och socioekonomiskt utanförskap. Det gäller även kultur- och fritidsliv som inte är eller upplevs vara till för alla i kommunen.

Stärkt kunskapsfokus och studiero i skolan

I Nyköpings kommun har vi utmaningar med att erbjuda samtliga barn och elever det stöd de behöver för att få studiero och att stärka sin kunskapsinhämtning. Elever som går i den kommunala skolan visar på relativt god trivsel och är nöjda med sin skola men

utbildningsresultaten visar på en oroande utveckling. Nyköping har i jämförelse med andra kommuner, också med hänsyn tagen till strukturella förutsättningar, sett en försämring av utbildningsresultaten de senaste åren.

Skolororganisationen ger inte tillräckligt bra förutsättningarna för att främja alla barns och elevers utveckling. Samverkan mellan utbildningsorganisationen och social omsorg är inte tillräckligt utvecklad inom bland annat det förebyggande arbetet med att främja närvaro och förbättrade förutsättningar för goda skolresultat.

Mer kan göras inom området vidareutbildning av befintlig personal och satsning på rekrytering av rätt kompetens är inte tillräcklig för att ge behöriga skickliga lärare och pedagoger inom den kommunala grundskolan.

Lagändringen "Förskola för fler barn" (gäller från höstterminen 2023) innebär att kommunen ska arbeta för ökat deltagande i förskolan. Detta kommer att kräva mer resurser för uppsökande verksamhet, plats erbjudas för barn i åldern 3-5 år och plats reserveras för barn med stödbehov att utveckla det svenska språket.

Säkerställa en hållbar kompetensförsörjning

Befolkningen ökar bland unga och äldre i Sverige. Det gäller även i Nyköping där befolkningen i arbetsför ålder dessutom ökar mer, tre gånger snabbare, än i riket. Den demografiska utvecklingen ökar behoven av arbetskraft i ett läge där det redan är svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper och att avdela tillräckligt med resurser för redan anställda att utvecklas.

Kommunens attraktivitet som arbetsgivare är inte tillräcklig, till exempel för hög sjukfrånvaron och att inte tillräckligt stor andel erbjuder heltidsarbete. Insatserna för att effektivisera arbetet och ta tillvara utvecklade arbetssätt och ny teknik, som till exempel digitala verktyg, är inte tillräcklig.

En effektivare organisation

Effektivitet är för oss förhållandet mellan resurser/ekonomi och vad vi får för pengarna i form av kvalitet och volym, för att på bästa möjliga sätt möta behoven hos de vi finns till för.

Utvecklingsinsatser, digitalisering och kvalitetsarbetet med ständiga utvärderingar, uppföljning och förbättringar är områden som har outnyttjade möjligheter.

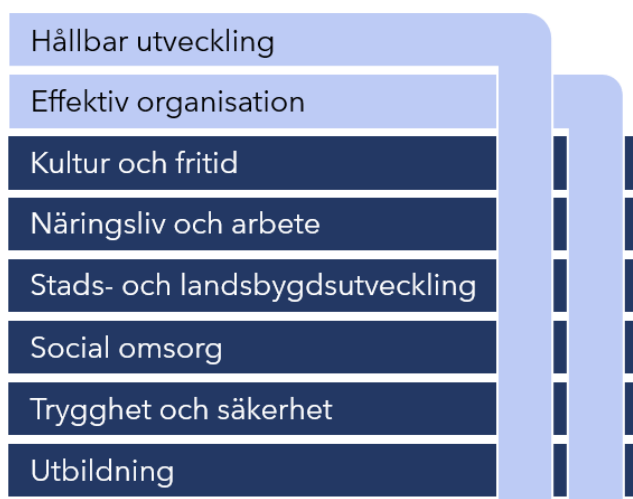
Samhällets möjligheter, krav och förväntningar på kommunens digitala service och tjänster tas inte tillvara på i tillräcklig omfattning. Kommunens bemötande kan också förbättras inom alla områden och det finns fortfarande verksamheter som inte ingår i arbetssättet inom Fokus Nöjd Kund och en gemensam kundservice.

Målområden

Kommunfullmäktiges mål är inordnade under målområden med utgångspunkt från att grundverksamheten ska vara i fokus, i enlighet med beslutad styrmodell för Nyköpings kommun. Målområdena är hållbara över tid och innebär inriktningar för nämnder och verksamheter. Under målområdena finns inriktningar och fokus på kort och lång sikt, samt kommunfullmäktiges mål och uppdrag som omsätts av nämnderna i överenskommelser mellan nämnd och division/verksamhet och i verksamhetsplaner för genomförande.

Nyköping har åtta målområden som:

- *Tydliggör vad vi arbetar med och gör planering och redovisning mer lättbegripligt.*
- *Skapar en hållbar struktur över tid.*
- *Lyfter fram övergripande områden och uppmuntrar verksamhetsövergripande samarbete.*

Figur 2: Nyköpings målområden.

Inom målområdena hållbar utveckling och effektiv organisation har kommunstyrelsen som saknämnd ett särskilt ansvar som sammanhållande. För att säkerställa att inriktningar, mål och uppdrag under dessa målområden genomsyrar kommunens verksamhet, ansvarar samtliga nämnder och verksamheter för att omhänderta och inarbeta detta i överenskommelser om verksamhet och verksamhetsplaner för genomförande.

För målområdena i övrigt utgår de från kommunens grundverksamheter, och även om dessa vid en första anblick kan tyckas i huvudsak omfatta en eller ett fåtal nämnder och verksamheter så krävs ofta ett brett och nämnds- och verksamhetsöverskridande samarbete för att nå önskade resultat.

Alla nämnder ska beakta alla målområden och för ingående mål, bedöma om och i så fall hur målen kan omsättas inom nämndens ansvarsområde. Samarbetet inom organisationen och med andra aktörer skall stärkas för att möta den inriktning som finns för respektive målområde.

Målområde Hållbar utveckling

Arbete för hållbar utveckling ska genomsyra kommunens styrning, ledning och verksamhet för att i samverkan leda till att målen enligt Agenda 2030 uppfylls. Målområde hållbar utveckling delas in i social-, ekologisk- och ekonomisk hållbarhet.

Social hållbarhet

I Nyköpings kommun skapar vi förutsättningar för att alla människor ska kunna leva ett gott och tryggt liv med god hälsa, utan orättfärdiga sociala, hälsomässiga eller ekonomiska skillnader. Genom verksamhetsövergripande samverkan främjar vi människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till vår gemensamma samhällsutveckling. Vi tar ansvar för kommande generationer med fokus på barn och ungas villkor idag för att säkerställa deras förutsättningar också i framtiden. Barn och unga får i högre grad tidiga och förebyggande insatser och det kommunövergripande arbetet med att främja hälsan i befolkningen, med särskilt fokus på barn och unga, är starkt

Därtill riktas arbetet till att skapa ett samhälle som är tryggt, säkert och inkluderande där invånarna känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen, har tillit till varandra och till samhällets institutioner. Med gemensamma insatser påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap. Vi utvecklar kommunens gemensamma förmåga att förebygga och förhindra brott och kriminalitet för ett tryggare Nyköping.

I fokus mandatperioden 2022-2026

- Nyköping ska vara en kommun präglad av trygghet och med en kvalitativ och stark välfärd där fler får chansen att försörja sig och leva på en egen lön.
- Minskad segregation och utanförskap.
- Möjlighet till ett rikt kultur- och fritidsliv i hela kommunen och för alla.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Nyköpings kommun ska vara tryggt, jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för god hälsa och livskvalitet (KS)	• Hälsan i befolkningen ska förbättras, och skillnader i ohälsa minska. • Barn och ungas hälsa ska förbättras. • Andel utrikesfödda som är etablerade på arbetsmarknaden ska öka. • Andel barn i socioekonomiskt utsatta hushåll ska minska. • Tryggheten för de som bor, arbetar och vistas i kommunen ska vara god och utsattheten för oönskade händelser ska vara låg.

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett ansvar att följa upp måluppfyllelsen med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillsatsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

För detta målområde har Kommunstyrelsens (KS) ett särskilt sammanhållande ansvar. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Ekologisk hållbarhet

Vi minskar vår klimatpåverkan och verkar för förnybara och hållbara energikällor och material. Vi värnar den biologiska mångfalden för att bevara och stärka de ekosystemtjänster vi är beroende av. Vatten av god kvalitet värderas som en begränsad resurs. Nyköpings kommun verkar för effektiv resursanvändning, cirkulär ekonomi samt hållbar konsumtion och produktion.

De områden där kommunen har störst rådighet och möjlighet att påverka effektivt hållbarhetsarbete, såväl internt som externt, prioriteras.

Kommunens inköp och upphandlingar präglas av kloka val, exempelvis hållbara livsmedel, transporter och energianvändning. Vi främjar hållbara lösningar där kommunorganisationen, näringslivet och medborgare gör kloka val. Vi verkar för ett hållbart nyttjande av naturresurser.

Genom förebyggande insatser har vi ett klimatrobest Nyköping som kan stå emot klimatförändringar med till exempel stigande havsnivåer, ökad risk för skyfall och torka.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Nyköping ska gå före i klimatomställningen. Det miljöstrategiska arbetet ska stärkas och kommunens samverkan med näringsliv, föreningsliv och invånare för en snabbare klimatomställning ska utökas.

Den kommunala organisationen ska vara beredd att prova nya lösningar och gå före i den gröna omställningen och i samarbete med näringslivet på bästa sätt möjliggöra för företagare att ställa om och bidra till att stärka klimatnyttan i Nyköping. Den miljö- och klimatpolitik som majoriteten driver baseras på effektiva och mätbara åtgärder.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Nyköpings kommun ska ligga i framkant i den gröna omställningen för hållbar utveckling. Genom att öka takten i klimatomställningen ska Nyköpings kommun vara klimatneutralt 2045 (KS)	- Energiförbrukningen i organisationens byggnader ska minska. - Kommunalt avfall ska minska och materialåtervinning ska öka. - Andel kommunala fordon med fossilfria bränslen ska öka till minst 75% (2024), 85% (2025), 95% (2026). - Antal företag och organisationer i samverkan inom ram för klimatarbete ska öka

Särskilda uppdrag

- Utredning strategi för Laddinfrastruktur för Nyköpings kommun. (KS)
- Ta fram strategi och underlag för hur dagvatten och översvämningsrisker ska hanteras i kommande planering för att möjliggöra tillväxt, säkra befintliga områden och minska miljöpåverkan (KS)

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett ansvar att följa upp måluppfyllelsen med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

För detta målområde har Kommunstyrelsens (KS) ett särskilt sammanhållande ansvar. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Ekonomisk hållbarhet

Samhällsutvecklingen med ekonomiska mått växer inte på bekostnad av det sociala- eller ekologiska kapitalet. Ekonomi och tillväxt är en motor för att nå mål för hållbar utveckling – lokalt, regionalt, nationellt och globalt.

Det innebär att vi ställer om för en hållbar ekonomi i balans och hållbar tillväxt. Vi skapar förutsättningar för ett livskraftigt och hållbart näringsliv och besöksnäring där kommunen bidrar till en god kompetensförsörjning. Vi möjliggör arbetsmarknadsanställningar och samverkar med näringslivet för att hitta platser för anställningar med stöd och praktik. Vi har verksamhetsmark för om- och nyetableringar för att främja tillväxt i Nyköping.

I kommunens verksamheter strävar vi efter hållbara inköp och upphandlingar som främjar miljömässiga och sociala resultat för hållbar utveckling.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Ett växande hållbart Nyköping där alla delar av kommunen tas tillvara och får växa med sin potential. Vi växer ekonomiskt och socialt hållbart och går före i den gröna omställningen genom mod, handlingskraft och gemensamt ansvarstagande. Varje generation ska själv bära kostnaderna för den service som denne konsumerar och resultatet över tid ska vara positivt. Omfattningen av eskaleringar gällande medel utanför ordinarie budget för grunduppdraget ska minska.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Nyköping kommun växer genom en medveten samhällsplanering och en långsiktigt hållbar investeringsplan samt genom att verka för att fler medborgare uppnår självförsörjning (KS)	• Utöka markportföljen i strategiskt viktiga områden. • Andelen ungdomar som går vidare till arbete eller annan utbildning inom 2 år ska öka. • Andel invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd ska minska.

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett ansvar att följa upp måluppfyllelsen med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

För detta målområde har Kommunstyrelsens (KS) ett särskilt sammanhållande ansvar. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Effektiv organisation

För att skapa bästa möjliga medborgarnytta, rätt kvalitet och god hushållning med resurser utifrån politiskt fattade beslut är en effektiv organisation en förutsättning. En organisation som fokuserar på nytta och kvalitet i allt som görs med dem vi finns till för i fokus.

Det är en organisation som är lärande där allas kompetens tas till vara och utvecklas i ett ständigt gemensamt förbättringsarbete och införande av arbetssätt som underlättar utförande av grunduppdragen. Det är en attraktiv arbetsgivare där var och en kan, får och vill bidra, utvecklas och trivas.

Vi har ett metodiskt sätt att utveckla och implementera kompetensförsörjning i organisationen

Takten på den digital transformationen ökar, med särskilt fokus på välfärdsteknik, utbildning och smart stad.

I fokus mandatperioden 2022-2026

- Styrmodell ska fortsätta utvecklas med stärkt resultatansvar och ökade krav på effektiviseringar i verksamheten.
- Ekonomisk ordning och reda ska råda i kommunens ekonomi.
- Kärnverksamheten ska prioriteras.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Tydlig politisk styrning leder till effektiv och kvalitativ verksamhet i vilken chefer och medarbetare har bra arbetsvillkor möter med hög kompetens de vi finns till för (KS)	• Sjukfrånvaron ska vara lägre än: ○ 7% år 2024 ○ 6% år 2025 ○ 5% år 2026 • Hållbart medarbetarengagemang ska öka varje år. • Attraktiv arbetsgivar-index ska vara lägst på branschmedian.
Långsiktig ekonomisk hållbarhet ska råda genom att all verksamhet bedrivs ändamålsenligt och effektivt (KS)	• Resultatet exklusive exploateringsresultatet i förhållande till skatter och generella statsbidrag ska vara minst 2% • Självfinansieringsgraden av investeringar för skattekollektivet ska vara minst 86% • Nettokostnadsutveckling ska understiga nettointäktsutveckling

Särskilda uppdrag

- Förbättra och utveckla kompetensförsörjningen i organisationen. Implementera ett strategiskt arbetssätt med utgångspunkt i fokusområdet attraktiv arbetsgivare, nya lösningar och ett hållbart arbetsliv för att säkra kompetensförsörjningen (KS)
- BUN ska tillsammans med DU säkra en ekonomi i balans (BUN)
- VON ska tillsammans med DSO säkra en ekonomi i balans (VON)
- Genomförandeplan för ÖP 2040 som grund för investeringsbeslut (KS)

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett ansvar att följa upp målluppfyllelsen med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

För detta målområde har Kommunstyrelsens (KS) ett särskilt sammanhållande ansvar. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Kultur och fritid

Ett rikt, tillgängligt och varierat kultur- och fritidsliv ger människor upplevelser, kunskaper och sammanhang som bidrar till livskvalitet, såväl hälsofrämjande som socialt. Ett kultur- och fritidsliv som stärker möjligheterna för människor att bli delaktiga och aktiva i civilsamhället. Ett levande och aktuellt kulturarv som bevaras, tillgängliggörs och utvecklas. Konst och kultur ges en plats i det offentliga rummet för att skapa en attraktiv livsmiljö som ger en känsla av sammanhang och trygghet. Ett Nyköping som tillhandahåller hög tillgänglighet genom attraktiva lokalers och fritidsområdets fysiska beskaffenhet samt med god tillgång till information och ett gott bemötande.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Nyköpings kommun kännetecknas av trygghet, närhet och framtidstro. Här blir du inspirerad, uppmuntrad till kreativitet, utveckling och samarbete.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Möjlighet till ett rikare kultur- och fritidsliv i hela kommunen och för alla (KFN)	• Bättre poäng i mätningen Sveriges Friluftskommun - Naturvårdsverket, Sveriges Fritids- och Kulturchefsörening och Svenskt Friluftsliv jämfört med år 2022 • Ökat antal deltagartillfällen jämfört med föregående år i idrottsföreningar 7-20 år • Ökad/bibehållen Nöjdhet Kulturprogram (egen kundundersökning) jämfört med år 2022

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också

ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

Inom detta målområde har Kultur- och fritidsnämndens (KFN) mål eller uppdrag. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Näringsliv och arbete

Nyköping präglas av en stark framtidstro och ett företagsvänligt klimat. Grunden för Nyköpings näringslivstillväxt är att det befintliga näringslivet har goda förutsättningar och är stolta ambassadörer. Nyköping arbetar proaktivt för att attrahera nya företag och investerare som vill satsa långsiktigt i kommunen vilket kompletterar befintligt utbud och stärker kommunens profil. Ett starkt lokalt näringsliv skapar förutsättning för en levande kommun dygnet runt och året om med en stadskärna och landsbygd som är full av liv.

Att Nyköpings kommuns invånare har arbete och egen försörjning och att företagen har arbetskraft är en grundförutsättning för en hållbar social- och ekonomisk utveckling. En nära samverkan mellan offentliga aktörer, näringslivet och den idéburna sektorn är en förutsättning för att både personer med behov av stöd och utveckling ska finna en plats på arbetsmarknaden och att företagen ska få sina behov av arbetskraft tillgodosedda.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Förbättrat företagsklimat för fler växande företag och fler arbetstillfällen. Fler i arbete och färre i behov av bidrag. Fler ska få chansen att försörja sig och leva på en egen lön.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Alla som kan jobba ska jobba. Genom fokus på utbildning, språk och arbete kommer fler i egen försörjning och behovet av ekonomiskt bistånd minskar (KAN, SN)	Jämfört med tidigare år ska: • Utbildningsnivån hos kommunens invånare höjas. • Långtidsarbetslösheten i kommunen minska. • Fler komma i arbete med ökad självförsörjning som resultat.
Företagsklimatet ska stärkas genom att företag i kommunen har en god upplevelse av kontakten med kommunen (KS)	Företagsklimat enligt ÖJ (Insikt): • Totalindex ska öka till minst 85 år 2026 • Minst index 70 på varje delområde

Särskilda uppdrag

- Ta fram en strategi för hur kommunen ska arbeta för att skapa förutsättningar för bättre kompetensförsörjning i samhället. (KS, KAN)

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också

ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

Inom detta målområde har Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden (KAN), Socialnämnden (SN) och Kommunstyrelsens (KS) mål eller uppdrag. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Social omsorg

De sociala insatserna samt den omsorg och hälso- och sjukvård som kommunen erbjuder främjar medborgarnas trygghet, jämlikhet och aktiva deltagande i samhällets gemenskap. Handläggning och verksamhet bedrivs rättssäkert och effektivt med individen i fokus samt i god samverkan med dem liksom andra myndigheter, ideella krafter och anhöriga. Insatserna är av god kvalitet och följs upp regelbundet. Arbetssätt utvecklas bland annat genom digitala verktyg och tjänster som förenklar för våra medborgare.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Nyköping ska vara en kommun präglad av trygghet och med en kvalitativ och stark välfärd. Möta ökade krav på områden som "Nära vård", hälsofrämjande och förebyggande vård.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Äldre klarar sig längre i ordinärt boende utan större insatser tack vare ett framgångsrikt funktionsbevarande arbete (VON)	• Snittåldern vid inflyttning på särskilt boende för äldre ökar samtidigt som nöjdheten med tillvaron ökar hos personer i ordinärt boende.
Genom att medborgare med behov av hjälp och stöd av socialtjänsten ges det i tid, och att vård i möjligaste mån sker i det egna hemmet, stärks individens möjlighet till självständighet. (SN)	• Förebyggande insatser ska nå fler av kommunens medborgare med behov av stöd • Behovsbedömda öppenvårdsinsatser ska öka med syfte att placeringar utanför egna hemmet ska minska.
För att de medborgare som har rätt till god man och förvaltare ska få det så ska antalet gode män och förvaltare öka (NOÖN)	• För varje år ska antalet gode män och förvaltare öka i förhållande till antalet personer som är i behov av god man och förvaltare.

Särskilda uppdrag

- Utred och analysera effekter av att kommunen kompenserar för andra huvudmäns ansvar. Ökad dialog och samarbete med dessa huvudmän. (SN)

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

Inom detta målområde har Vård- och omsorgsnämnden (VON), Socialnämnden (SN) och Nyköpings och Oxelösunds överförmyndarnämnd (NOÖN) mål eller uppdrag. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Stads- och landsbygdsutveckling

Hela Nyköpings kommun har förutsättningar att växa hållbart. Utveckling av nya, attraktiva, funktionella och hållbara boendemiljöer kännetecknas av blandad bebyggelse av hög kvalitet med olika upplåtelseformer och mötesplatser för alla med en bra tillgång till parker, grönområden och natur. Gång-, cykel- och kollektivtrafik är ett enkelt och lockande val i Nyköpings livsmiljö. Medborgarna är nöjda med sin boendemiljö och har möjlighet att påverka både utveckling och skötsel av kommunens allmänna platser. Nyköping tillvaratar potentialen i stadskärnan som är en attraktiv, levande och trygg mötesplats med människan i fokus.

För att kunna växa balanserat över hela kommunen behöver förutsättningar såsom detaljplanerad mark för bostäder, verksamheter och samhällsfastigheter planeras och tillgängliggöras. Servicebehovet och näringslivets behov av expansion och omflyttning möjliggörs genom strategisk planering och aktiva markförvärv. VA-området är dimensionerat för en kommun i tillväxt.

Planläggning i kommunen görs utifrån beräknad efterfrågan och marknad. Förtätning, omvandling och utveckling av redan bebyggd mark är grundläggande principer för tätorters hållbara tillväxt. Det ger bra nyttjad infrastruktur och underlag för förbättrad kommersiell och kommunal service samt kollektivtrafikförsörjning och förutsättningar för socialt utsatta områden att utvecklas. Bygandet av Ostlänken påverkar Nyköpings tillväxt och bidrar till att göra kommunen till en mer integrerad del av Stockholm Mälardalen.

Stad och landsbygd kompletterar varandra och bidrar till att Nyköping är en attraktiv kommun. Utifrån kommunens landsbygdsstrategi och serviceplan utvecklas landsbygden och för en kommun i tillväxt behöver balans finnas mellan utvecklingen av stadskärnan och kringliggande delar av kommunen.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Ett växande fortsatt hållbart Nyköping där alla delar av kommunen tas tillvara och får växa med sin potential.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Nyköpings stadskärna ska vara attraktiv, levande och trygg (KS, MSN)	För varje år ska Nyköpings stadskärna förbättras.
Nyköpings landsbygd ska vara attraktiv, levande och trygg (KS, MSN)	För varje år bättre än föregående år. Flyttnetto i Översiktsplanens utpekade noder – ska öka.

Särskilda uppdrag

- En utvecklad stadskärna. Utred och tillvarata den potential Nyköpings stadskärna har som attraktionskraft och levande mötesplats med människan i fokus och stärk betydelsen av centrum som mötesplats i kommunens tätorter (KS)

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

Inom detta målområde har Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden (MSN) och Kommunstyrelsens (KS) mål eller uppdrag. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Trygghet och säkerhet

Nyköping är och upplevs vara en trygg kommun med god förmåga att förebygga och hantera de risker som finns. Utsattheten minskar och tryggheten ökar. Kommunens arbete tillsammans med alla andra aktörer bygger på inkludering och skapar förutsättningar för fler att bidra till vår gemensamma trygghet. Vi har ett samhälle som är tryggt, säkert och inkluderande där invånarna känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen, har tillit till varandra och till samhällets institutioner.

Stärkta samarbeten med olika aktörer i samhället leder till ett tryggare Nyköping. Samverkan stärks inom ramen för bland annat Brottsförebyggande rådet och genom interna samarbeten där vi utvecklar kommunens gemensamma förmåga att förebygga och förhindra brott och kriminalitet för ett tryggare Nyköping.

Genom ett stärkt civilt försvar bidrar kommunen i arbetet för att uppfylla samhällets behov av stärkt totalförsvar och vår egen förmåga till uthållighet höjs genom bättre krishanteringsförmåga och kontinuitetsplaner inom alla verksamheter.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Nyköpings kommun kännetecknas av trygghet, närhet och framtidstro.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Tryggheten för de som bor, arbetar och vistas i kommunen ska vara god och utsattheten för oönskade händelser ska vara låg (KS)	• Konkret känsla av otrygghet lägre än 1,33 enligt Polisens trygghetsunder-sökning (hela Nyköping), för varje år bättre än föregående år. • Sammanvägt värde (A1-A4) i Öppna jämförelser Trygghet och säkerhet, för varje år bättre än föregående år.

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

För detta målområde har Kommunstyrelsens (KS) ett särskilt sammanhållande ansvar. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Målområde Utbildning

Nyköping har Sveriges bästa skola 2030. Målbilden delas med alla elever, föräldrar, lärare och andra som är engagerade inom området utbildning. Nyköping är en plats där alla får möjlighet att utveckla sina talanger, intressen och drömmar. Nyköping är en plats där lärandet är roligt, meningsfullt och utmanande. Nyköping är en plats där alla känner sig trygga, respekterade och delaktiga.

Vi arbetar tillsammans och tar ansvar för vår gemensamma skola vilket gör att alla elever: när kunskapskraven och har goda förutsättningar för fortsatt studier och arbete.

får en likvärdig utbildning av hög kvalitet oavsett bakgrund, förutsättningar och behov.

får ett stöd som är anpassat efter deras individuella behov och förutsättningar.

möter engagerade och kompetenta lärare som har goda arbetsvillkor och möjlighet till fortbildning.

har tillgång till moderna och välutrustade lärmiljöer som främjar kreativitet, samarbete och digital kompetens.

är en del av ett demokratiskt och hållbart samhälle där de lär sig om sina rättigheter och skyldigheter samt omvärlden.

I fokus mandatperioden 2022-2026

Starkt kunskapsfokus och studiero i skolan. Nyköpings skolor ska utvecklas med stärkt kunskapsfokus och utökad valfrihet. En likvärdig skola förutsätter mer lika förutsättningar för aktörer.

Kommunfullmäktiges mål	Önskat resultat 2024-2026
Nyköping ska ha Sveriges bästa skola 2030 (BUN)	Jämfört med föregående år: • Utbildningsresultaten ska förbättras. • Andelen elever som trivs i skolan ska öka. • Andelen lärare som trivs på sin arbetsplats ska öka. • Verksamheten har en effektiv organisation

Ansvar

Kommunfullmäktiges mål och viljeriktning inom målområdet är kommunövergripande. För samtliga nämnder gäller att det är nämndens ansvar att tillse att kommunfullmäktiges mål i de fall det är relevant omsätts i nämndens styrning av verksamheterna. Nämnden har också ett särskilt ansvar att följa upp måluppfyllelse med hjälp av adekvata nyckeltal. Detta ska göras på ett tillitsbaserat sätt tillsammans med berörda verksamheter.

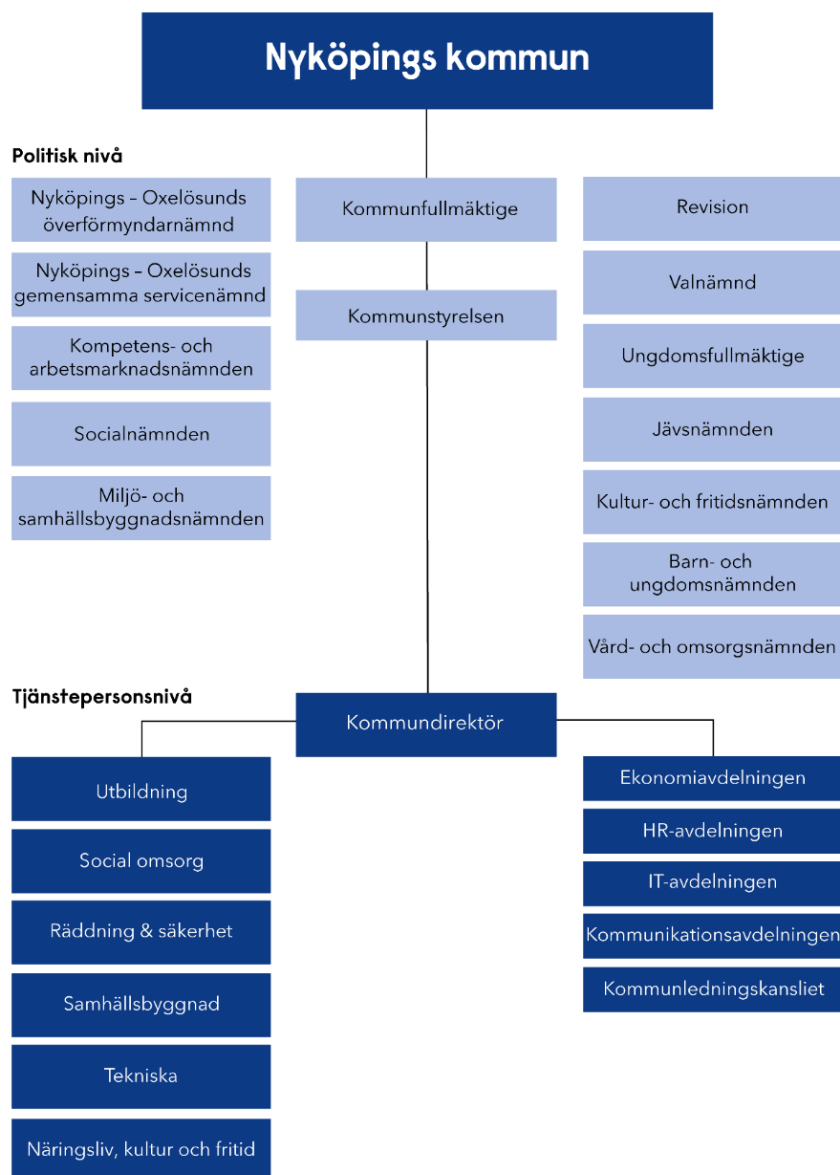
Inom detta målområde har Barn- och ungdomsnämnden (BUN) och Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden (KAN) mål eller uppdrag. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. I övrigt se beskrivning av nämnder och utskott samt planering och uppföljning under kapitel Så här styrs Nyköpings kommun nedan.

Så här styrs Nyköpings kommun

Nyköpings kommun är en politiskt styrd organisation där de förtroendevalda företrädar medborgarna och ansvarar för kommunens service och tjänster i syfte att skapa bästa möjliga livskvalitet för de som bor, verkar och vistas i Nyköping. Styrning och ledning ska stärka den demokratiska processen och utveckla en effektiv drift av verksamheter. I styrning och ledning svarar kommunen upp mot lagstiftning, nationella mål, politiska beslut och medborgarnas förväntningar på kommunens verksamheter.

Organisation

Schematisk bild över Nyköpings kommuns organisation.

Figur 3: Organisationsbild

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige är kommunkoncernens högsta beslutande organ med 61 ledamöter och 33 ersättare och utses vid allmänna val vart fjärde år.

Kommunfullmäktige ger genom kommunfullmäktiges budget förutsättningar, mål, uppdrag och ekonomiska ramar, för nämnderna och kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige tillsätter bland annat kommunstyrelse och nämnder samt styrelser i de kommunala bolagen och beslutar om vilka uppdrag som nämnder och styrelser ska ha.

Kommunfullmäktige beslutar även om mål och riktlinjer för verksamheten samt om budget, skatt och andra principiellt viktiga områden.

Kommunfullmäktige styrs och regleras av fullmäktiges arbetsordning.

Kommunstyrelse

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen ett särskilt uppdrag från Kommunfullmäktige att leda, samordna och utöva uppsikt över kommunens nämnder, dess verksamheter och bolag. Kommunstyrelsen bereder de ärenden som beslutas av Kommunfullmäktige, där delårsrapport och årsredovisning ingår och är en återrapportering till kommunfullmäktige av kommunfullmäktiges budget.

Kommunstyrelsen har i uppdrag att ansvara för personal, lokaler, utrustning och investeringar. Kommunstyrelsen är också ansvarig för övergripande arbetsgivarfrågor och kommunens förhandlingsskyldighet enligt lagen om medbestämmande.

I tillägg till ovan agerar kommunstyrelsen som saknämnd, med ett särskilt sammanhållande ansvar över hållbar utveckling och effektiv organisation. Se föregående kapitel.

Nämnder och utskott

Nämndernas ansvarsområden framgår av de reglementen som kommunfullmäktige beslutat om. Nämnderna har ansvar för att inom sina respektive uppdrag styra och följa upp för att säkerställa en effektiv verksamhet med god kvalitet inom ramen för reglementen och lagstiftning.

Nämnderna omhändertar styrning från kommunfullmäktiges budget i form av inriktningar, mål och uppdrag samt ekonomiska ramar. Av föregående kapitel framgår för målområdena vilken/vilka nämnder som har mål eller uppdrag inom respektive målområde. Samverkan mellan nämnder och verksamheter kan som nämnts ovan behövas för effektivt genomförande i enlighet med målområdets inriktning. Det gäller också eventuella övriga nämnder och verksamheter som bidrar inom målområdet. Samverkan kan behövas i planering, genomförande, uppföljning och rapportering. I kapitel nedan återfinns KF beslutade ekonomiska ramar per nämnd. Nämnderna formulerar också egna mål och uppdrag samt anger ramar för verksamhet som genomförs av kommunala och privata utförare.

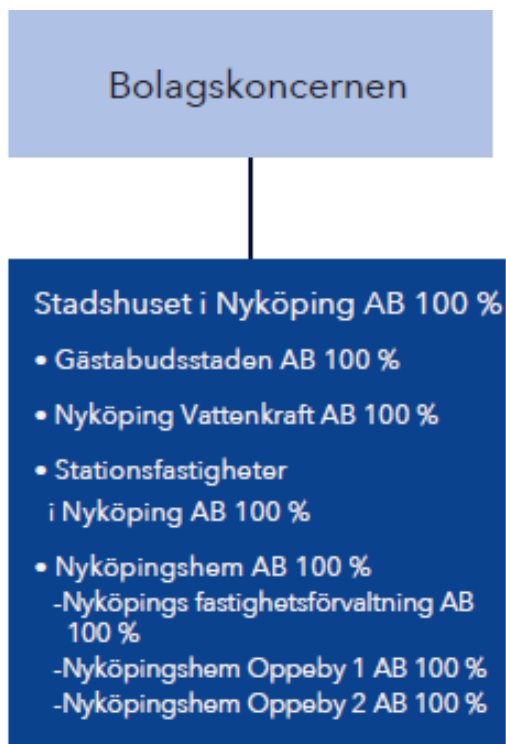
Nämnderna upprättar i samverkan med de kommunala verksamheterna överenskommelser där såväl styrning från kommunfullmäktiges budget som egna mål, uppdrag och ramar ingår. Samverkan behövs med andra nämnder i framtagande av överenskommelserna för att förenkla för verksamheternas genomförande.

Mål utgår från VAD som ska utföras/uppnås. HUR detta omsätts i praktiken hanteras av verksamheterna, oavsett om det är i kommunal eller privat verksamhet

Ett utskott bereder ärenden åt en nämnd eller beslutar på delegation i vissa typer av ärenden. Sammansättningen ledamöter i ett utskott utses av den ansvariga nämnden. Dessa ska väljas bland nämndens egna ledamöter och ersättare.

Bolagsstyrelser

Bolagen i kommunkoncernen styrs ytterst av den av Kommunfullmäktige beslutade företagspolicyn och ägardirektiv (se mer om de kommunala bolagen i kapitel 6 Koncernstyrning).

Tjänsteorganisation

Tjänsteorganisationen är indelad i divisioner (motsvarande förvaltningar) och verksamhetsområden som leds av en chef med ansvar för ekonomi, verksamhet, organisation och utförande enheter.

Kommundirektören har det yttersta ansvaret för att leda tjänsteorganisationen och svarar under Kommunstyrelsen.

Ledningen samordnas av Kommunledningsgruppen, (KLG), bestående av högre chefer med kommundirektören som ordförande.

Nyköpings styrmodell

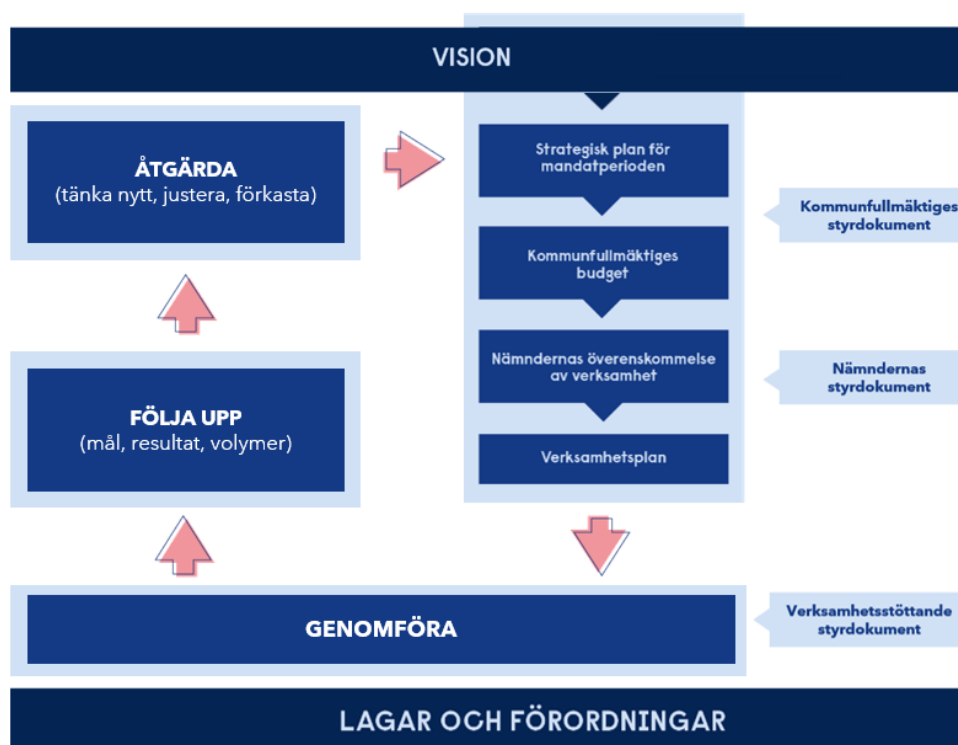
För att förbättra förutsättningarna för genomförande av politiska beslut har kommunfullmäktige fattat beslut om en styrmodell (KK19/177). Denna ligger till grund för verksamhetsstyrningen i kommunen och utvecklas över tid.

Nyköpings modell för styrning och ledning skapar förutsättningar för vår strävan att ständigt utvecklas, skapa nytt, visa tillit, säkerställa att vi gör rätt saker och att skapa förutsättningar för ett starkt förtroende för Nyköpings kommun.

Figur 4: En övergripande bild av styrmodellens olika delar.

I centrum för styrmodellen finns en styrkedja som skapar förutsättningar för effektiv planering, genomförande, uppföljning och att åtgärder genomförs.

Figur 5: Styrkedjan

Planerings- och uppföljningsprocessen

Planerings- och uppföljningsprocessen utgår från Nyköpings styrmodell. Processen innehåller utöver verksamhetsstyrningen också planering och uppföljning av ekonomiska ramar enligt kommunfullmäktige budget och överenskommelser.

Planeringsprocessen inleds på våren med en gemensam budget-kickoff där kommunalråd, nämnder och verksamheter tillsammans analyserar tidigare års resultat, erfarenheter, omvärldsbevakning, trender och önskemål om kommunens utveckling. Analys av volymutveckling och verksamhetsbehov görs på en övergripande nivå.

Resultatet från den gemensamma budget-kickoffen utgör sedan grund för fortsatt planeringsarbete. Nämnder och verksamheter bidrar med inspel kring ekonomiska förutsättningar, inriktningar, mål och uppdrag under förberedande budgetdialoger och politikerna tar sedan ställning kring prioriteringar och ekonomiska ramar i politiska budgetdialoger. Årets planeringsprocess avslutas med framtagning och beslut av kommunfullmäktiges budget samt av framtagning och beslut av nämndernas överenskommelser med verksamheterna för det kommande året.

I praktiken i stödverktyget för verksamhetsplan och ekonomi (Hypergene), delas under hösten från kommunfullmäktigenivån styrningar från KF budget till nämnd. Nämnd kompletterar med egna mål och uppdrag med syfte att avspegla överenskommelse med verksamhet och delar till verksamheterna för detaljering och genomförande. Varje nämnd och division/verksamhet detaljplanerar också i Hypergene de ekonomiska ramarna i en driftsbudget och i förekommande fall investeringsbudget.

I uppföljningsprocessen för delårs- och helårsuppföljning följer kommunstyrelsen upp kommunfullmäktiges budget samlat vad gäller ekonomi och verksamhet för nämnd och division. Det bereds genom att nämnder, divisioner/verksamheter och centrala ekonomifunktionen som sammanhållande, i verksamhetsplan och ekonomiuppgifter i Hypergene analyserar och kommenterar ekonomiskt utfall, verksamhetsmål och uppdrag i jämförelse med plan, budget och prognos. Kommunens lagstadgade uppföljning och rapportering sammanställs sedan av centrala ekonomifunktionen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i form av en delårsrapport för perioden januari-augusti och en årsredovisning för perioden januari-december.

En förenklad våruppföljning av mål och uppdrag genomförs också för perioden januari-april och läggs fram som informationsärende för KS samlat med ekonomiuppföljningen.

Ekonomi

Budgetramar

Mnkr	Bokslut 2022	Budget 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Barn och ungdomsnämnden	-1 479,0	-1 541,2	-1 628,0	-1 711,6	-1 801,9
Kompetens- och arbetsmarknadsnämnden	-84,8	-104,0	-107,4	-111,7	-116,2
Kultur- och fritidsnämnden	-130,0	-131,4	-138,8	-144,4	-150,1
Vård- och omsorgsnämnden	-1 146,2	-1 242,4	-1 301,3	-1 371,8	-1 448,5
Social nämnden	-266,1	-284,3	-291,4	-303,1	-315,2
Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden - skatt	-117,3	-131,1	-144,6	-150,4	-156,4
Överförmyndarnämnden	-6,0	-7,4	-7,8	-8,1	-8,4
Kommunstyrelsen	-435,5	-501,2 ¹	-571,4	-603,5	-638,6
Kommunfullmäktige	-5,8	-6,7	-6,9	-7,2	-7,5
Övriga nämnder ²	-3,7	-2,6 ¹	-4,4	-2,7	-4,6
Summa nämnder	-3 674,2	-3 952,3	-4 202,0	-4 414,3	-4 647,4
Samhällsbyggnad ³	43,2	165,0 ¹	80,0	93,0	195,0
Övriga divisioner	-43,9	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa divisioner	-0,7	165,0	80,0	93,0	195,0
Skatteintäkter	2 914,3	3 002,6	3 140,5	3 300,9	3 488,1
Generella statsbidrag	1 059,4	1 099,6	1 183,2	1 220,6	1 254,1
Finansnetto	-72,8	-64,0	-102,6	-92,8	-92,9
Övrigt finans	-14,2	29,0	67,4	130,6	150,0
Summa finansiering	3 886,7	4 067,2	4 288,5	4 559,3	4 799,3
Redovisat resultat	211,8	279,9¹	166,5	238,0	346,9

¹ Feltryck i Budget 2023

² Kolumn Budget 2024 för övriga nämnder avser Revisionsnämnd 2,2 mnkr, Jävsnämnd 0,1 mnkr, Servicenämnd 0,1 mnkr samt Valnämnd 2,0 mnkr

³ Samhällsbyggnads resultatkrav i budget motsvarar exploateringsverksamhetens resultat

Finansiell analys

	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens nettokostnader, mnkr ¹	3 738	3 997	4 135	4 284	4 497
Nettokostnadsutveckling ¹	2,7%	6,9%	3,4%	3,6%	5,0%
Skatteintäkter och generella statsbidrag, mnkr	3 979	4 150	4 324	4 521	4 742
Utveckling av skatter och bidrag	6,8%	4,3%	4,2%	4,6%	4,9%
Redovisat resultat, mnkr	212	183	167	238	347
Redovisat resultat exklusive exploateringsresultat, mnkr	165	84	87	145	152
Resultat ¹ /skatteintäkter och generella statsbidrag	4,2%	2,0%	2,0%	3,2%	3,2%
Soliditet enligt balansräkning	28,3%	29,4%	30,2%	30,7%	33,0%
Soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser	13,2%	15,0%	16,1%	18,3%	22,0%
Nettoinvesteringsram, mnkr	432 ²	490	530	670	770
Självfinansieringsgrad hela kommunen	93,4%	78,0%	70,4%	67,5%	74,2%
Självfinansieringsgrad skattekollektivet	97,7%	86,0%	86,0%	86,0%	86,0%
Nettoinvesteringar/invånare, kr	7 445	8 363	8 959	11 223	12 781
Nettoinvesteringar/Skatter och bidrag	10,9%	11,8%	12,2%	14,8%	16,2%
Nettoskuld kommunen, kr/invånare	82 382	84 988	88 409	93 764	94 784
Befolkningsökning, antal	388	539	546	555	574
Befolkningsökning	0,7%	0,9%	0,9%	0,9%	1,0%

¹Exklusive exploateringsresultat

²Faktiskt utfall 2022 övriga kolumner framräknat investeringsutrymme.

Sammanfattning

Nyköpings kommun budgeterar ett resultat för 2024 på +167 mnkr. Bortser man från resultatet för exploateringsverksamheten, blir resultatet +87 mnkr, vilket motsvarar 2 procent av skatter och generella statsbidrag. Utvecklingen av skatter och bidrag budgeteras till 4,2 procent år 2024 vilket är lägre än föregående år men fortsatt högre än nettokostnadsutvecklingen (exkl exploateringsresultatet), som för 2024 budgeteras till 3,4 procent. År 2026 ser dock nettokostnadsökningen ut att bli större än utvecklingen av skatter och bidrag (exkluderat förväntad ökning av generella statsbidrag). I och med det nya pensionsavtalet, som trädde i kraft 2023, och den höga inflationen kommer kommunens pensionskostnader att öka med 37 mnkr jämfört med budget 2023 (103 mnkr mellan 2022 och 2023).

Utifrån satta finansiella mål ges utrymme för nettoinvesteringar med 530 mnkr år 2024. Det är 98 mnkr mer än faktiskt utfall år 2022. Motsvarande siffra för år 2025 och 2026 är 670 mnkr respektive 770 mnkr. Snittet för alla tre åren är 656 mnkr per år. Investeringsutrymmet i förhållande till beräknade skatter och generella statsbidrag beräknas bli 12 procent år 2024, i slutet av planperioden beräknas motsvarande siffra vara 16 procent.

Det framräknade utrymmet ger en självfinansieringsgrad inom skattekollektivet med 86 %, men innebär att skulderna kommer att öka och därmed räntekostnaderna. Den ökande skulden i kombination med ökande ränta innebär en räntekostnadsökning med 57 mnkr år 2024 (70 mnkr) jämfört med utfall år 2022 (13 mnkr). År 2026 förväntas räntekostnaderna ha ökat till 96 mnkr.

Soliditeten kommer att stärkas och möjliggörs genom att budgeterade resultat uppnås.

Väsentliga förändringar i nämndernas budgetramar

Nämndernas budgetram 2024 ökar med cirka 250 mnkr jämfört med ramen 2023, varav löneökning och övrig inflation uppgår till 144 mnkr. I dessa 144 mnkr ingår ökat PO-pålägg med drygt 51 mnkr, till stor del på grund av ökade pensionsutbetalningar. Alla nämnder har fått kompensation för löneökning med 3,7 procent, övrig inflation med 2 procent samt kompensation för hyreshöjningar. De största ökningarna syns hos Barn- och utbildningsnämnden, Kommunstyrelsen, Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden, samt Vård- och omsorgsnämnden. De främsta orsakerna till de utökade ramarna beskrivs kortfattat nedan.

Barn- och utbildningsnämnden

Nämnden kompenseras med 14 mnkr för ökade volymer i verksamheterna. Vidare beror ökningen av ramen framför allt på att kostnaden för personal ökar med 47 mnkr.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens ramökning beror främst på ökad kostnad avseende kollektivtrafiken, drygt 21 mnkr. IT-avdelningen har tilldelats 6,6 mnkr för att genomföra säkerhetsåtgärder. Vidare har ramen ökats med ca 14 mnkr för ökade personalkostnader.

Miljö - och samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden får en utökad budgetram med drygt 8 mnkr för att kompenseras för ökade personalkostnader. För bygglov och plan Skavsta samt Ostlänken ökas ramen med knappt 3 mnkr.

Vård- och omsorgsnämnden

Nämnden får en utökad budgetram med knappt 59 mnkr varav cirka 45 mnkr beror på ökade personalkostnader.

Skatteintäkter, nettokostnadsutveckling och befolkningstillväxt

Ökningen av skatter och bidrag mellan 2023 och 2024 bedöms bli ca 4,2 % och följande år bedöms ökningen bli ca 4,6%

Kommunens nettokostnader, exklusive exploateringsresultat, beräknas öka med 3,4 procent under budgetåret och under planperioden med cirka 4 procent. Förväntade löneökningar och volymökningar, främst inom skola och vård och omsorg, är den främsta orsaken till nettokostnadsökningen. Se även avsnitt ovan kring väsentliga förändringar i nämndernas budgetramar.

Befolkningstillväxten bedöms ligga på cirka 1 procent per år under budget- och planperioden, vilket är betydligt högre än riksgenomsnittet.

Årets resultat

Kommuner behöver enligt kommunallagen redovisa ett positivt resultat varje år. Om så inte blir fallet behöver underskottet återställas inom 3 år enligt lagen om god ekonomisk hushållning. Förutom att kommunen inom en treårsperiod ska ha balans mellan sina kostnader och intäkter, det så kallade balanskravet, så finns det argument för att dessutom ha ett positivt resultat på minst 2 procent. Det ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av normal investeringsvolym och innebär att kommunens kort- och långsiktiga finansiella handlingsutrymme, i form av likviditet och soliditet, behålls.

Resultat exklusive exploateringsresultat bedöms bli 87 mnkr för år 2024 och 145 mnkr respektive 152 mnkr år 2025 och 2026. Resultatet år 2024 motsvarar 2 procent av skatter och generella statsbidrag och övriga år 3,2 procent. Under 2022 infördes komponentredovisning i kommunen. Det innebär en omfördelning mellan resultat- och investeringsredovisning vilket gör att resultatkravet bör ökas för att bibehålla utrymmet för investeringar. De positiva resultaten från exploateringsförsäljningar kommer att användas till att finansiera investeringar inom exploateringsområden.

Känslighetsanalys

Budget är en prognos över kommande kostnader och intäkter och innehåller alltid flera osäkerhetsfaktorer. Här nedan finns de största osäkerhetsfaktorerna samlade. Prognoser över kostnads- och intäktsutveckling som används som underlag för budgeten görs ofta långt innan budgetåret, och eventuella förändringar i ekonomisk utveckling globalt, nationellt och på lokalnivå påverkar direkt eller indirekt kommunens budget. Till exempel baseras prognosen över utveckling av skatteintäkter år 2024-2026 på SKR:s prognos från augusti 2023. Hur skatteintäkter utvecklas kommande åren är i sin tur beroende av antalet faktorer såsom konjunkturläget, befolkningsutveckling och läget på arbetsmarknaden.

Påverkansfaktorer	Mnkr
Nettokostnadsförändring 1%	+/- 41
Löneförändring 1%	+/- 26
Prisförändring 1% (Inflation)	+/- 13
Förändring ekonomiskt bistånd 10%	+/- 9
Förändring skatteintäkter och statsbidrag vid förändring av invånarantalet med 100 personer	+/- 7
Förändring skatteprognos 1%	+/- 43
Förändring av utdebitering 25 öre (Skatteintäkter)	+/- 37
Förändring av räntenivån 1 %-enhet	+/- 28

Budgeterad investeringsram

Stora investeringar innebär omfattande planering och synkronisering med både egna och externa aktörer. Framförhållning och god beredskap för ändrade förutsättningar ska vara ledord i processen. Det är viktigt att den ekonomiska planeringen är långsiktig så att dagens beslut om investeringar inte begränsar nödvändiga investeringar imorgon. Därför är investeringsramarna framtagna till och med år 2028 (två år utanför planperioden) för att ge förutsättningar för en mer långsiktig investeringsplan.

Den föreslagna investeringsramen för kommunen är främst framtagen utifrån det finansiella målet, att skattekollektivet under perioden ska finansiera 86 procent av investeringarna via resultat före avskrivningar och att investeringar inom exploateringar finansieras till 100 procent av exploateringsintäkter. För VA och Renhållningsverksamheten är självfinansieringsgraden lägre beroende på att det inom avgiftskollektivet inte går att "spara" resultatet.

De angivna ramarna ger utrymme för en samlad investeringsvolym för kommunen under åren 2023–2028 med i snitt 638 mnkr per år (3,8 mdkr för hela perioden), vilket är en högre volym än det faktiska utfallet de senaste fem åren då volymen i snitt varit 387 mnkr per år. För VA och Renhållning ges ett utrymme att investera drygt 143 mnkr i snitt per år att jämföra med utfallet de senaste fem åren som i snitt varit 44 mnkr per år.

Under perioden (år 2023–2028) kommer investeringsvolymen att öka till stor del beroende på att byggandet av resecentrum och projekt kopplade till det bland annat Hemgårdspassagen (sammanlagt alla projekt ca 608 mnkr). Andra stora påbörjade projekt som kommer slutföras under perioden är nya grundskolan (årskurs F-6) i Släbro/Oppby med ny idrottsanläggning (ca 425 mnkr), Östra infarten (80 mnkr). Belopp inom parentes är prognos under angiven period.

Ny överföringsledning mellan Vrena och Brandholmens avloppsreningsverk, ny återvinningscentral på Arnö och ombyggnation av fällningssteget på Brandholmens avloppsreningsverk är i projekteringsstadiet och beräknas genomföras och färdigställas under perioden. Sammanlagd prognos för projekten under perioden är ca 172 mnkr.

I prognosen för resultatet är exploateringsintäkter motsvarande 1 mdkr inräknade, de ska bland annat finansiera de investeringar inom exploateringsområden som görs, vilket motsvarar ca 558 mnkr.

Utöver de stora projekten så är ca 850 mnkr avsatt för planerat underhåll av lokaler och gator, utbyte av fordon, it-utrustning och andra inventarier.

Utöver nämnda projekt finns ett omfattande behov där ytterligare prioriteringar behöver göras för att inte överskrida den satta ramen.

Självfinansieringsgraden av investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringarna mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat före avskrivningar. En självfinansieringsgrad på 100 procent skulle innebära att kommunen kan finansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte skulle behöva låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

Inom kommunen hanteras investeringar för både avgiftskollektiv och skattekollektiv, till skillnad mot andra kommuner där avgiftskollektiven ofta ligger i egna bolag. Avgiftskollektiven lyder under en egen lagstiftning, vilket bland annat innebär att vinster inte får sparas men också att avgifterna kan höjas i takt med kostnaderna. Om en 100 procentig självfinansieringsgrad skulle eftersträvas i avgiftskollektiven innebär det en för

låg investeringsnivå. De nuvarande tillgångarna skulle inte kunna upprätthållas. Om vi till det lägger en ökande befolkning, infrastruktursatsningar och att det inom VA-området i hela Sverige finns en stor underhållsskuld i form av ledningsförnyelse, så vore ett mål på 100 procent självfinansieringsgrad inte förenligt med god ekonomisk hushållning.

Investeringar inom skattekollektivet är sällan kopplade till ökade intäkter eller ekonomisk vinning utan utgörs ofta av någon form av nytta för kommuninvånarna. Detta innebär att omfattningen av investeringarna inte bör öka mer än vad kommunen själv kan finansiera, för att inte belasta kommande generationer. En självfinansieringsgrad inom kollektivet på minst 86 procent under perioden bedöms som en rimlig nivå för att kommunen ska ha en tillräckligt god investeringstakt för att möta demografiska förändringar men ändå en rimlig lånenivå för att inte försämma den långsiktiga finansiella styrkan.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Ett viktigt kriterium för god ekonomisk hushållning är att soliditeten över en längre period inte försvagas. Enligt god ekonomisk hushållning är målet att kommunens soliditet inklusive samtliga pensionsförpliktelser ska vara positiv. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser beräknas under budget- och planperioden öka från 15 procent (år 2023) till 22 procent (år 2026).

Långfristiga lån

Med hänsyn till budgeterat resultat och investeringar är det inte möjligt att amortera under budget- och planperioden. Kommunens lån beräknas i stället öka till cirka 3,7 mdkr fram till och med 2026.

Kommunalskatt

År 2022 uppgår Nyköpings skattesats till 21,42. Skattesatsen har varit oförändrad sen 2004, bortsett från den skatteväxling med Region Sörmland som gjordes 2010 och 2019.

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning med resultatutjämningsreserv

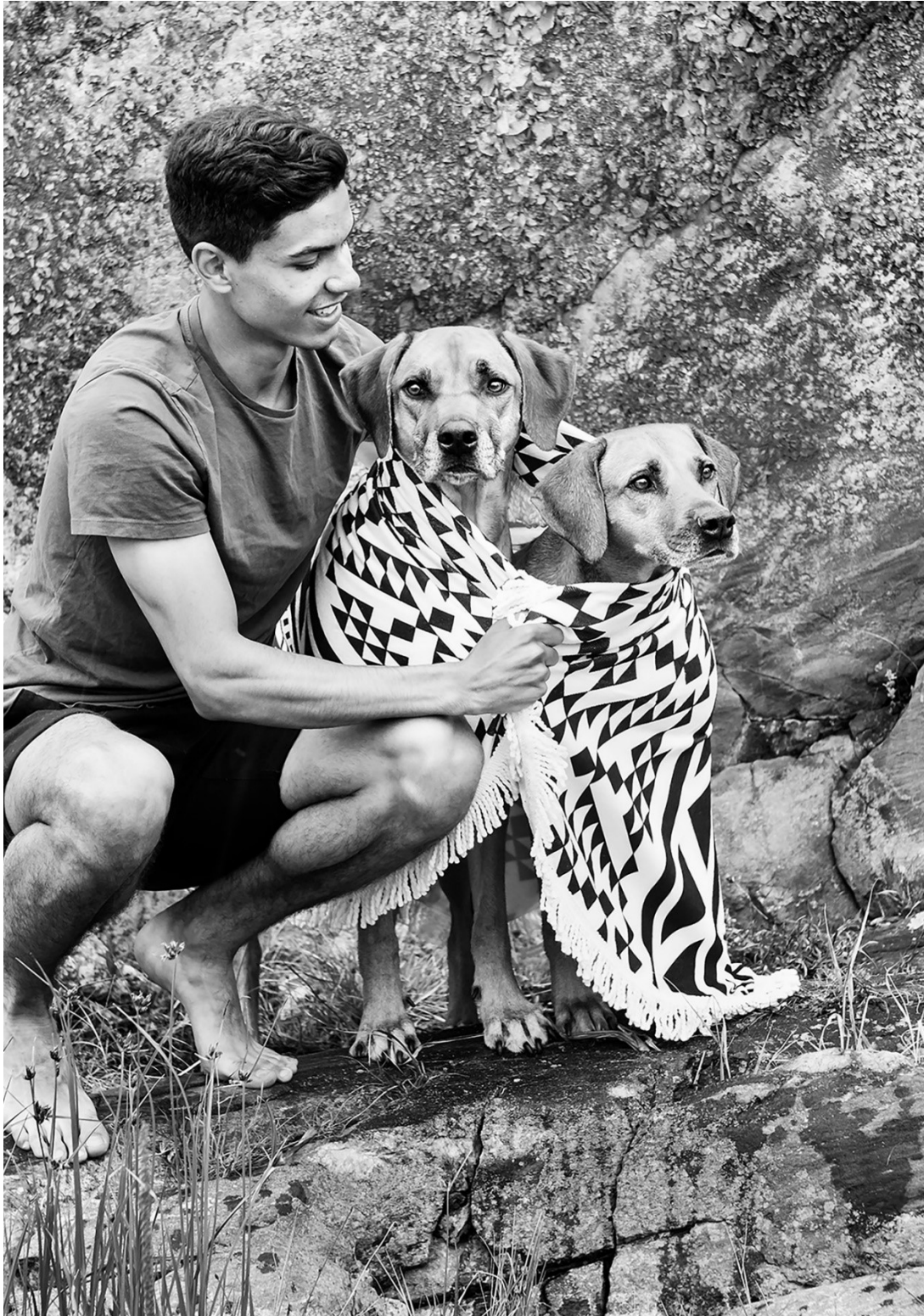
Kommuner har sedan 1992 års kommunallag trädde i kraft, haft krav på sig att verksamheten bedrivs enligt god ekonomisk hushållning. Under år 2000 tillkom balanskravet och under 2013 infördes en möjlighet till resultatutjämningsreserver (RUR). Samtliga av dessa lagstiftningskrav ska följas upp i årsredovisningens förvaltningsberättelse.

Nyköpings kommun fattar beslut om finansiella mål och verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen genom beslut om KF budget. Utgångspunkten är att varje generation ska bekosta den kommunala service som konsumeras och därigenom lämna över en kommun med ett oförändrat eller förbättrat finansiellt handlingsutrymme till kommande generationer. Ekonomisk hållbar utveckling mäts genom flera indikatorer som kommenteras ovan i detta kapitel men även genom finansiella mål och önskat resultat som beskrivs under Kommunfullmäktiges styrning nedan. Planen för de verksamhetsmässiga målen och uppdragen för god ekonomisk hushållning återfinns också i kapitlet för Kommunfullmäktiges styrning nedan.

Balanskravet innebär i korthet att kommunen ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Om resultatet ändå blir negativt i bokslutet är huvudprincipen att underskottet ska kompenseras med motsvarande överskott inom tre år och att kommunfullmäktige i en plan ska ange hur det ska ske. För att hantera detta finns för

kommunen en möjlighet att använda sig av en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med RUR är att kunna reservera medel för att täcka underskott vid ett senare tillfälle när skatteunderlagsutvecklingen är svag. Med RUR kan kommunen vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen. Avsikten är således att inte skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. Sammanlagt har kommunen per bokslut 2022 245 mnkr avsatt i RUR. I dagsläget bedöms inte dessa behöva användas under budget- och planperioden.

Koncernstyrning

Kommunfullmäktiges styrning av koncernen

Kommunallagen anger att kommunstyrelsen ska ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i kommunägda företag eller kommunalförbund. Kommunfullmäktige beslutar i de principiella frågor som avses i kommunallag och den av kommunfullmäktige antagna företagspolicyn och generella ägardirektiv. Specifika ägardirektiv fastställs av kommunfullmäktige genom huvudägarens eller moderbolagets initiativ.

Kommunfullmäktige fastställer dessutom bolagens bolagsordningar. Inom ramen för denna struktur sker samordning av bolagskoncernens verksamheter för att tillgodose huvudägarens ändamål med bolagen, vilket är att verka för kommuninvånarnas intresse. Specifika samordningsområden framgår av huvudägarens företagspolicy. Huvudägarens övergripande mål gäller för bolagskoncernen och följs upp regelbundet.

Bolagen

Nyköpings kommuns bolagskoncern - en del av kommunkoncernen

Nyköpings kommun har en bolagskoncern som leds av det helägda moderbolaget Stadshuset i Nyköping AB. Bolagskoncernen omfattar fyra helägda dotterbolag; Nyköpingshem AB, Gästabudsstaden AB, Stationsfastigheter i Nyköping AB (vilande) och Nyköping Vattenkraft AB.

Inom bolagskoncernen finns även två dotterdotterbolag under Nyköpingshem AB: Nyköpingshem Oppeby 1 AB (vilande) och Nyköpingshem Oppeby 2 AB (vilande). Nyköpings kommun styr bolagskoncernen genom bolagsordningar och ägardirektiv.

Stadshuset i Nyköping AB

Stadshuset i Nyköping AB ska styra och verka för en gynnsam utveckling av de bolag som ingår i bolagskoncernen. Vidare ska bolaget främja tillväxt och attraktionskraft för inflyttning till kommunen. Bolagets ambition är en sund resultatutjämning inom koncernen och att skapa goda förutsättningar för dotterbolagen samt att ge avkastning till huvudägaren.

En mer utvecklad ägardialog mellan huvudägare och moderbolag kommer att utarbetas för att förtydliga styrningen. Parallellt pågår även en översyn av ägarstyrningen. Bolagisering av ytterligare verksamhet kan aktualiseras om det bedöms som intressant för bolagskoncernen i enlighet med ägardirektivet.

Nyköpingshem AB

Nyköpingshem ska främja bostadsförsörjningen i Nyköpings kommun och erbjuda sina hyresgäster möjlighet till boendeflyttande. Bolaget ska också tillhandahålla ett varierat hyresrättsbestånd av god kvalitet, med en bredd i sitt utbud vilket ska attrahera allmänheten samt tillgodose dess behov över tid.

Med en fast förankring i ägardirektivens och affärsplanens intentioner visar budget 2023 på att planen följs. Stort fokus läggs på affärsmässighet och måluppfyllnad. Investeringsstakten visar på en stark ambition med målsättning att utveckla fastighetsbeståndet och uppfylla ägardirektiv. Fram till år 2026 ska bolaget skapa möjlighet att nyproducera 1000 lägenheter samt renovera cirka 100 lägenheter per år i snitt.

Bolaget arbetar med fyra fokusområden - kund, ekonomi, personal och samhälle. En väl avvägd balans mellan dessa fyra perspektiv är grunden för Nyköpingshems verksamhet. Affärsplanen är gjord utifrån mål satta inom respektive perspektiv. 2024 års budget läggs med strävan att uppfylla långsiktiga mål.

Nyköping Vattenkraft AB

Nyköpings Vattenkraft AB sköter driften av vattenkraftverken och tillhörande regleringsdammar i Nyköpingsån på uppdrag från Nyköpings kommun och producerar elkraft för försäljning till kommuninvånarna och andra.

Bolagets inköps- och tillika försäljningspris är rörligt och varierar per timme. Den prissättning som bolaget har till kund baserar sig på börsens elpris med självkostnadstillägg för balansansvar och effektreserv, elcertifikat, ursprungsgarantier och moms. Priset är transparent till bolagets kunder och går att följa varje månad på bolagets hemsida.

Bolagets produktion är beroende av vattenflödet i Nyköpingsån och är således beroende av väder och klimatförändringar. Prissättningen av den produktion som vattenkraftstationerna levererar är beroende av elbörsens pris. Bolaget är starkt beroende av och påverkat av omvärldsfaktorer i stort bortom bolagets kontroll.

Gästabudstaden AB

Gästabudstaden ska bygga, äga och förvalta ett öppet stadsnät för bredbandstjänster. Bolaget ska utveckla och leverera en effektiv, hållbar och robust digital infrastruktur för elektronisk kommunikation som möjliggör för olika marknadsaktörer att få tillgång till nät.

Bolaget erbjuder anslutning till ett fiberoptiskt nät, byggt och designat för att bära dagens och morgondagens digitala tjänster.

Bolaget ska inom ekonomiskt rimliga gränser söka tillgodose behovet av tillgång till bredbandskommunikation även i kommunens mindre orter och på landsbygden.

Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer.

Utbyggnaden av stadsnätet i Nyköpings kommun

Regeringen har visionen, Ett helt uppkopplat Sverige 2025, eftersom det skapar förutsättningar för att bo och verka i hela landet, driva tillväxt och innovativ produktion. Nyköpings kommun har visionen om en hållbar tillväxt över tid i ett tryggt och växande Nyköping.

Kan Gästabudstaden hjälpa till att förverkliga kommunens och regeringens vision? Ja, genom att uppfylla bolagets vision - Fiber till alla - som innebär ett helt uppkopplat Nyköping hela vägen ut till våra kommungränser. Det skulle innebära att alla kommunmedborgare fullt ut kan dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Vi tror att ett snabbt bredband kan bidra till att göra hela Nyköpings kommun, tryggare och attraktivare att bosätta sig och verka i.

Nyköping-Oxelösunds Vattenverksförbund, NOVF

Nyköpings kommun och Oxelösunds kommun har gemensamt ett kommunalförbund, Nyköping-Oxelösunds Vattenverksförbund, med ändamål att förse de båda kommunerna med dricksvatten. Förbundets syfte är att till låg kostnad och med hög säkerhet leverera dricksvatten av hög kvalitet till Nyköpings kommun och Oxelösunds kommun.

Samhällsutveckling

Nyköping växer och stora omfattande projekt som Ostlänken och resecentrum har stor inverkan på NOVF:s anläggningar. Dricksvattenbranschen i Sverige har många gemensamma utmaningar, inte minst med personalförsörjning och rekrytering av korrekt kompetens. Förbundet deltar i flera olika nationella samarbeten, bland annat inom Svenskt Vatten, Sobona, Livsmedelsverket krisberedskapsgrupp VAKA och nätverket DRICKS.

Förbundet planerar uppstart av arbetet för en klimatneutralverksamhet till 2028, och följer målen inom branschorganisationen Svenskt vatten.

Investeringar och ekonomi

Förbundet är i slutskedet av en förnyelseperiod, där hela vattenledningsnätet förnyas under en kort period. År 2024 kvarstår endast huvudvattenledningen på sträckan Minninge-Stavstubacken för förnyelse, därefter är hela huvudvattenledningsnätet utbytt.

Förbundet genomför omfattande investeringar för att förstärka redundansen och höja kapaciteten för Högåsens Vattenverk, på kort sikt främst i form av anläggande av en ny lågreservoar samt utökande av antalet infiltrationsdammar och grundvattenbrunnar. På mellanlång sikt driver förbundet ett intensivt arbete med att investera i ett nytt reningssteg med ozon/kol, vilket planeras färdigställas sista december 2025. På lång sikt utreder förbundet Husbymalmens potential som infiltrationsyta till en helt redundant vattenleverans genom en parallell reningsprocess från ett annat råvatten.

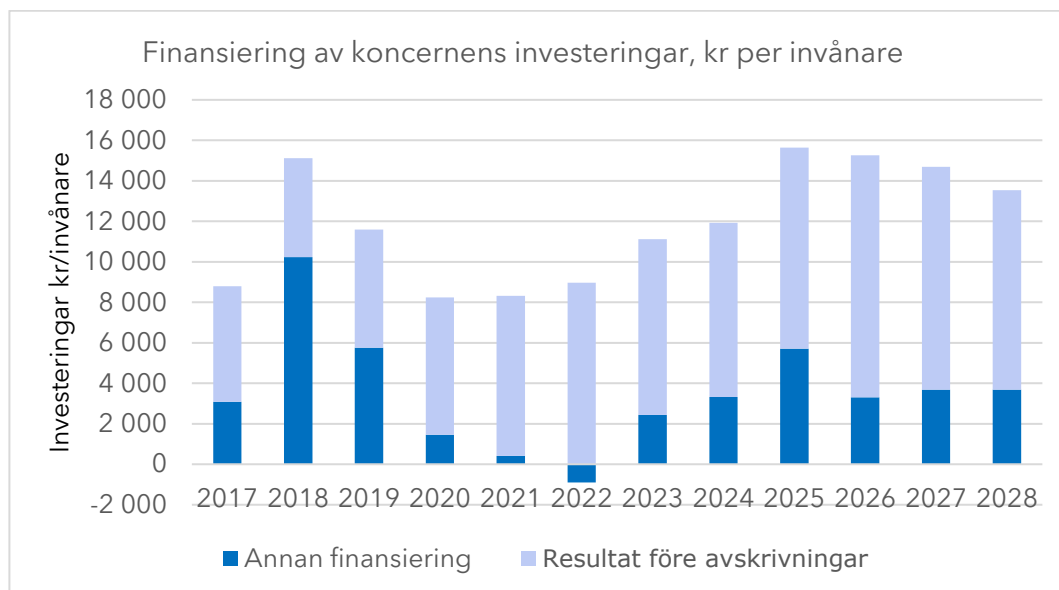
Den höga investeringstakten finansieras med ett visst upparbetat eget kapital de senaste åren, samt genom belåning. Förbundets prognoser visar på ett behov av att höja vattentaxan inom budget- och planperioden.

Finansiell plan koncernen

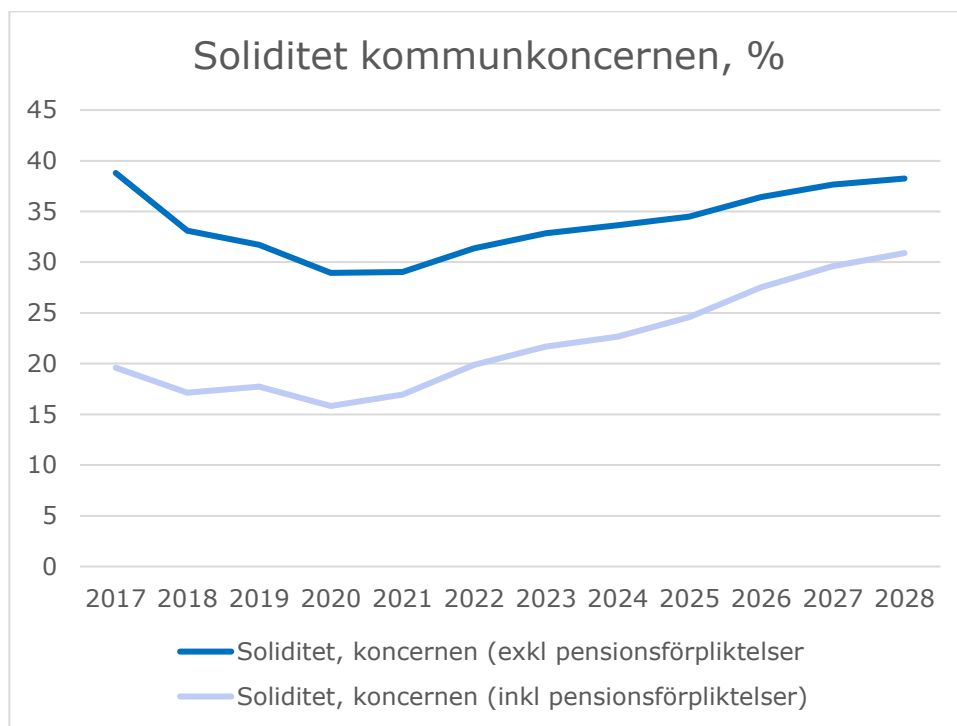
Kommunen och koncernens omfattning av investeringar begränsas ytterst av det finansiella utrymmet inom koncernen. Utrymmet påverkas av koncernens resultat och kreditvärdighet. De fastställda finansiella målen begränsar omfattningen ytterligare för att uppnå en god ekonomisk hushållning på lång- och kort sikt. En plan för det finansiella handlingsutrymmet har tagits fram för att ge möjlighet till planering och framförhållning.

I planen har utrymmet för att genomföra investeringar begränsats bland annat genom att kommunens skattefinansierade verksamheter ska ha en självfinansieringsgrad med i snitt 86 procent. Det osäkra ränteläget begränsar bolagen att göra vissa investeringar eftersom de inte längre blir lönsamma. Det framtänkade finansiella utrymmet innebär att alla behov inte kommer kunna tillgodoses i önskad takt. Prioriteringar kommer behöva göras inom framför allt kommunen.

I planen ges ett utrymme för investeringar med cirka 4,9 mdkr (år 2023-2028). Om den budgeterade resultatnivån hålls så innebär det behov av lån på ca 1,2 mdkr för samma period.

Under givna förutsättningar kommer en stabil soliditet hållas och till och med förbättras.

Med planen som underlag tilldelas följande lånelimiter för respektive bolag för år 2024. Tabellen anger också en preliminärt möjlig tilldelning av utrymme för åren 2025–2028.

Mnkr	Lån per 31/8 2023	Limit 2023	Limit 2024	Preliminär förändring limit 2025–2028
Nyköpingshem AB	1 150	1 600	1 600	-
Nyköpings kommun	2 750	3 200	3 300	+750
-varav Gästabudsstaden AB	90	90	90	-
-varav Nyköpings Vattenkraft AB	-	-	-	-
-varav Nyköpings Oxelösunds vattenverksförbund	70	100	130	+215
Summa	3 900	4 800	4 900	+750

Ekonomiska tabeller

Resultatbudget

Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Verksamhetens intäkter	1 200	1 264	1 314	1 359	1 400
Verksamhetens kostnader	-4 700	-4 963	-5 162	-5 336	-5 478
Avskrivningar	-191	-199	-206	-214	-224
Verksamhetens nettokostnader	-3 692	-3 898	-4 055	-4 191	-4 302
Skatteintäkter	2 914	3 015	3 141	3 301	3 488
Generella statsbidrag och utjämning	1 065	1 135	1 183	1 221	1 254
Verksamhetens resultat	288	252	269	331	440
Finansiella intäkter	18	14	16	17	17
Finansiella kostnader	-93	-82	-118	-110	-110
Redovisat resultat	212	183	167	238	347
Avgår exploateringsresultat	-47	-99	-80	-93	-195
Redovisat resultat exkl. exploateringsresultat	165	84	87	145	152

Finansieringsbudget

Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
Den löpande verksamheten					
Årets resultat	212	183	167	238	347
Justering för avskrivningar	191	199	206	214	224
Justering för avsättningar	32	62	98	18	-2
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	48	8	8	8	7
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	483	452	478	478	575
+/- Minskning/ökning förråd mm	9	-50	-22	18	21
+/- Minskning/ökning övriga kortfristiga fordringar	-112	-	-	-	-
+/- Ökning/Minskning övriga kortfristiga skulder	-176	-	-	-	-
Kassaflöde från den löpande verksamheten	204	402	456	496	596
Investeringsverksamheten					
Investering i fastigheter och inventarier	-456	-490	-530	-670	-770
Investeringsbidrag och anslutningsavgifter	25	-	-	-	-
Försäljning av fastigheter och inventarier	5	-	-	-	-
Investering i aktier och andelar	-5	-	-	-	-
Försäljning av aktier och andelar	0	-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-433	-490	-530	-670	-770
Finansieringsverksamheten					
Köp av aktier och andelar, kortfristiga.	-256	-	-	-	-
Försäljning av aktier och andelar, kortfristiga	305	-	-	-	-
Utlåning	33	-40	-45	-215	5
Nyupplåning	0	140	171	446	169
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	82	100	126	231	174
Bidrag till infrastruktur	-1	-8	-53	-57	-1
ÅRETS KASSAFLÖDE	-148	5	0	0	0
Likvida medel vid årets början	448	300	305	305	305
Likvida medel vid årets slut	300	305	305	305	305

Balansbudget

Mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	1	1	1	1	1
Materiella anläggningstillgångar	4 511	4 802	5 125	5 581	6 127
- varav mark, byggnader och tekniska anläggningar	4 190	4 460	4 795	5 183	5 732
- varav maskiner och inventarier	321	342	330	398	395
Finansiella anläggningstillgångar	341	381	426	641	636
Summa anläggningstillgångar	4 853	5 184	5 553	6 223	6 764
Bidrag till statlig infrastruktur	95	88	80	72	66
Omsättningstillgångar					
Förråd och mark under exploatering	108	158	180	162	141
Fordringar	482	482	482	482	482
Kortfristiga placeringar	582	582	582	582	582
Kassa och bank	300	305	305	305	305
Summa omsättningstillgångar	1 473	1 528	1 550	1 532	1 511
SUMMA TILLGÅNGAR	6 422	6 800	7 183	7 828	8 341
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL	1 819	2 003	2 169	2 407	2 754
- varav årets resultat	212	183	167	238	347
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner och förpliktelser	376	439	536	555	552
Andra avsättningar	330	323	270	213	212
Summa avsättningar	706	761	806	768	764
SKULDER					
Långfristiga skulder	3 007	3 147	3 318	3 764	3 933
Kortfristiga skulder	889	889	889	889	889
Summa Skulder	3 896	4 036	4 207	4 653	4 823
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	6 422	6 800	7 183	7 828	8 341

Investeringsramar

Mnkr	Prognos 2023	Budget 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Total 2023– 2028
Prognos investeringar inom exploatering	32	82	135	181	110	18	558
Ram övriga investeringar	380	318	355	446	450	459	2 409
Summa	412	400	490	627	560	477	2 967
Ram VA och Renhållning (exkl inv inom explområden)	78	130	179	143	183	149	861
Total kommunal investeringsram	490	530	670	770	743	626	3 827

Egna ramar, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026
Division utbildning	5,9	6,0	6,1	6,2
Division social omsorg	2,4	2,5	2,6	2,7
Tekniska divisionen				
- Kommunfastigheter	28,4	29,0	29,6	30,2
- Gata/Park/Hamn	17,0	17,3	17,6	18,0
- Måltidsservice	4,0	4,1	4,2	4,3
Samhällsbyggnad	0,5	0,6	0,6	0,7
Räddning och säkerhet	2,0	2,1	2,1	2,2
Division Näringsliv, Kultur och fritid	2,0	2,1	2,1	2,2
Kommunledningskontoret				
- IT	30,5	31,1	31,7	32,3
- KLK	0,6	0,7	0,7	0,8
Summa skattekollektivet	93,3	95,5	97,3	99,6

Egna ramar, mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026
Nyköping Vatten	35,8	36,5	37,2	37,9
Renhållning	6,5	6,6	6,7	6,8
Summa VA och Renhållning	42,3	43,1	43,9	44,7

Beslut om egna ramar tas för både 2024 och 2025 för att ge möjlighet till planering innan beslut tas om nästa års budget.

Exploateringsprognos

Kassaflödes- påverkan, mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Försäljningsintäkter	90	162	138	172	266	190	83
Exploateringsutgifter	-7	-71	-41	-22	-11	-21	-20
Investeringar inom exploateringsområden	-22	-32	-82	-135	-181	-110	-18
Övriga utgifter	-13						
Kassaflödes- påverkan exploateringar	47	59	15	15	74	59	45

Resultatpåverkan mnkr	Bokslut 2022	Prognos 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Försäljningsintäkter	90	162	138	172	266	190	83
Kostnader sålda tomter	-19	-21	-19	-40	-32	-30	-10
Övriga kostnader	-13	-28	-25	-25	-25	-25	-25
Avskrivningar och ränta för investeringar inom exploateringsområden	-11	-14	-14	-14	-14	-14	-14
Resultatpåverkan från exploateringar	47	99	80	93	195	121	34

Budgetregler

Genom att i budgeten ange budgetregler styr kommunfullmäktige beteenden och relationer i den kommunala verksamheten.

Upprätta budget

Av 11 kap Kommunallagen framgår att kommuner varje år måste upprätta en budget för nästkommande år. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt för kommande två år (planår). Budgetåret ska alltid vara periodens första år. Budgeten ska ange:

- skattesats
- anslag
- hur verksamheterna ska finansieras
- ekonomisk ställning vid budgetårets slut
- mål och riktlinjer som är betydelsefulla för god ekonomisk hushållning.

Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning beskrivs i kapitlet kommunfullmäktiges styrning.

Budgetanslag/Budgetram

Budgetanslag/budgetram innebär både ett bemyndigande att genomföra verksamheten och en finansiering av den. Budgetramar delas ut på nämndnivå, med undantag för miljö- och samhällsbyggnadsnämnden där ramen fördelas mellan skatte- och avgiftskollektiv. Fullmäktige fastställer budgetramar på nettonivå.

Utförardelen av den kommunala verksamheten får sina resurser genom överenskommelser av verksamhet med avtal om prestationer och intäkter (kommunersättning).

Nämnderna ska fastställa en fördelning av budgetramen för 2024 inom sitt verksamhetsansvar, omhänderta KF mål och uppdrag samt fördela dessa kompletterat med egna i sin överenskommelse av verksamhet i den mån de ryms inom ram.

Verksamheterna ska upprätta budgetar och verksamhetsplaner utifrån de överenskommelser av verksamhet som avtalats med respektive nämnd och med de mål och uppdrag som angivits. Budgetar för verksamheterna beslutas av kommunstyrelsen.

Omdisponering och ombudgetering

Huvudregeln är att ombudgetering inte ska ske.

Budgeten avser att visa på en planerad/förväntad framtid. För att ge förutsättningar för analys och utvärdering är det viktigt att kunna relatera det inträffade mot det planerade. Det kan dock uppstå behov av att justera anslagen under året på grund av organisatoriska förändringar, eller andra oförutsedda händelser som påtagligt påverkar det ekonomiska utrymmet.

Följande beslutsnivå gäller för omfördelning av driftbudget;

- omdisponering inom nämndens ram beslutas av nämnd
- ombudgetering mellan nämnder beslutas av kommunfullmäktige

- ombudgetering mellan kommunstyrelsen och annan nämnd beslutas av kommunfullmäktige
- teknisk ombudgetering med oförändrad anslagsomfattning och verksamhetsinriktning beslutas av kommunstyrelsen.

Alla omdisponeringar/ombudgeteringar ska rapporteras till ekonomiavdelningen.

Taxor

Kommunfullmäktige beslutar om taxor.

Lokalkostnader

Investeringar i lokaler kräver långsiktighet. Verksamhetens lokalkostnader ska inrymmas i budget. När verksamheter flyttar till nya lokaler gäller den nya lokalens hyra.

Kommunfastigheter skriver och är ansvarig för hyresavtal vid intern och extern uthyrning. Syftet är dels att tydliggöra lokalkostnaderna, dels att få ett efterfrågeanpassat lokalbestånd. Samråd ska alltid ske mellan kommunfastigheter och verksamheten innan kontakt tas med extern hyresvärd angående inhyrning av lokaler.

Underskott

Underskott ska arbetas in i enlighet med de regler som finns för balanskravet.

Kommunstyrelsen kan besluta om en viss tid för återhämtandet av underskottet. I de fall denna tid överstiger två år måste kommunen som helhet arbeta in den del som överstiger två år för att kommunen inte ska bryta mot balanskravet. Detta kan ske genom att överskott budgeteras i nästa års budget, eller att andra divisioner/nämnder genererar överskott som låses.

Riktlinjer för investeringar och exploateringar

Kommunkoncernen

Investeringarnas omfattning begränsas ytterst av det finansiella utrymmet inom kommunkoncernen. Utrymmet påverkas av koncernens resultat och kreditvärdighet. De fastställda finansiella målen begränsar omfattningen ytterligare för att uppnå en god ekonomisk hushållning på lång och kort sikt. I budgeten beslutas om investeringsramar som ska rymmas inom de fastställda finansiella målen. Ramarna ska sträcka sig fem år fram i tiden (inklusive budgetåret) för att det ska finnas god tid att planera vad och när olika investeringar ska göras.

Kommunfullmäktige fattar i samband med budgetbeslut om respektive bolags lånelimit det kommande året och en preliminär limit för de kommande åren.

Kommunen

Investeringsram

Ramar fastställs för skattekollektivet respektive avgiftskollektivet (inklusive verksamhet som bedrivs inom VA och Renhållning som inte hör till avgiftskollektivet). Inom skattekollektivets ram ingår investeringar inom exploateringsområden, men dessa investeringar ska till 100 procent likviditetsmässigt finansieras med försäljningsintäkter för exploateringsområden eller exploateringsersättningar (se riktlinjer för exploateringar).

I de fastställda ramarna utgör en del "Egna ramar" för respektive verksamhet och resterande medel är KS-ofördelade investeringsmedel. Beslut om Egna ramar tas för två år

för att ge möjlighet att planera för året efter budgetåret utan att behöva invänta beslut för nästa års budget.

Investeringsplan

Strategisk samordningsgrupp (SSG) ansvarar för att ta fram förslag till investeringsplan för de fem kommande åren. I investeringsplanen ska även objekt som kan betraktas som finansiell leasing ingå.

Beslut

Alla beslut om och genomförande av en investering ska ske i överensstämmelse med kommunens vision, strategiska planer och övergripande politiska riktlinjer och inriktningsbeslut.

En investering ger verksamhetsmässiga fördelar samtidigt som den innebär både kort- och långsiktiga ekonomiska åtaganden. Kommunens investeringar ska ske utifrån ett helhetsperspektiv och bedömas utifrån ett långsiktigt behov. Bedömning ska göras utifrån ekonomiska och verksamhetsmässiga effekter och det mest fördelaktiga alternativet ska väljas. Besluten ska vara tydligt motiverade och dokumenterade.

Beslut om genomförande av en specifik investering kan fattas av kommunstyrelsen eller inom respektive verksamhet beroende på investeringens karaktär och kostnad. Större strategiska investeringar ska alltid behandlas av kommunfullmäktige även om de ryms inom kommunstyrelsens ram.

Tidigare års beslut om total investeringsram upphävs i och med denna budget. Tilldelade investeringsbudgetar för enskilda projekt genom beslut i kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige kvarstår. Det gäller även tilldelade medel till specifika projekt inom verksamhetsområdets egen ram vilket innebär att egna medel från ett års ram kan överföras till nästa år.

Egna ramar

Beslut om genomförande av investeringar inom den egna ramen fattas av divisionschef eller motsvarande, som också ansvarar för att utfallet inte överskrider den tilldelade ramen. Enskilda investeringar som planeras inom egen ram och har utgifter som är 10 mnkr eller mer ska beslutas av kommunstyrelsen.

Vad som planeras och faktiskt genomförs inom den egna ramen ska göras i dialog med ansvarig nämnd. Därför ska varje nämnd i sin överenskommelse med verksamheten formulera på vilket sätt dialogen kring den egna investeringsramen ska ske. Formuleringen ska ge svar på frågorna:

- Hur ska planen beslutas/delges, vid vilken tidpunkt och hur ofta?
- Vid behov, hur ska/kan en eventuell förändring/omdisponering av planen göras?
- Hur ska prioriteringar göras? Hur hanteras objekt som inte ryms inom den egna ramen?
- Hur ska uppföljningar göras, hur ofta och i vilken form?

Enskilda investeringar som planeras inom egen ram och har utgifter som är 10 mnkr eller mer ska alltid beslutas av kommunstyrelsen.

Uppföljning

Uppföljning mot de beslutade ramarna sker i samband med de löpande ekonomiska uppföljningarna samt i delår- och helårsboks slut.

När ett investeringsprojekt är slutfört ska slutredovisning med efterkalkyl anmälas till ekonomiavdelningen.

Rutiner

Tillämpningen av riktlinjerna beskrivs utförligare i "Investeringsrutiner" som tas fram av centrala ekonomiavdelningen och beslutas av Strategisk samverkansgrupp

Kapitalkostnader: internränta och avskrivningar

Som ersättning för använt kapital belastas alla verksamheter med internränta på bokfört värde på aktiverade anläggningstillgångar och exploateringar.

Intern ränta beräknas på anskaffningsvärde reducerat med av- och nedskrivningar (bokfört värde).

Intern ränta fastställs normalt utifrån SKR:s förslag på internränta för det kommande året. Den räntan bygger på kommunsektorns egna upplåningskostnader.

Internränta 2024	Preliminär internränta 2025	Preliminär internränta 2025
2,50 %	2,50 %	2,50 %

För affärsdrivande verksamheter (vatten och renhållning) gäller ovanstående räntor på inventarier och anläggningar. Dessutom räknas ränta på betalningsflöden och resultatfondskapitalet.

Planmässig avskrivning tillämpas med av Rådet för kommunal redovisning (RKR) och SKR:s rekommenderade avskrivningstider. Kapitalkostnaderna börjar löpa direkt efter färdigställandet av investeringen.

Kalkylräntor

Kalkylränta, eller diskonteringsränta, är den räntesats som uttrycker avkastningen på investerat kapital. Kalkylräntan används exempelvis vid investeringskalkyler och företagsvärdering för att kunna jämföra värdet på betalningar som är skilda i tid.

Olika kalkylräntor används vid olika typer av beräkningar. Kalkyler görs både för att nuvärdesberäkna kostnader och intäkter som kommer inträffa i framtiden, men används också för att beräkna hur stor en utbetalning/inbetalning kommer vara vid en framtida tidpunkt då man utgår från hur stort beloppet skulle vara om det inträffade idag. Exempel på tillfällen då kalkyler över kostnader/intäkter och/eller betalningsflöden behöver beräknas är vid:

- Avsättningar
- Finansiell leasing
- Hyresavtal
- Investeringar
- Livskostnadskalkyler (LCC-kalkyler)

Kalkylmodeller

Det finns ett flertal kalkylmodeller. De fyra vanligaste är:

- Nuvärdeskalkyl
- Annuitetskalkyl
- Internräntemetod
- Återbetalningsmetod (Payback-metoden)

En kalkylform som används allt oftare är Livscykelkostnadskalkylen (LCC-kalkylen) där även drift, underhåll och avvecklingskostnader tas med i beräkningen för att få en bättre bild av vad olika investeringsalternativ kommer att kosta ur ett helhetsperspektiv. När kalkylränta för LCC-kalkyler ska tas fram är det värt att notera att en omotiverat hög kalkylränta kan

leda till beslut om investeringar som är mindre miljövänliga. Det kan till exempel handla om att välja komponenter med en kortare livslängd än vad som egentligen är motiverat. När komponenten behöver bytas ut oftare finns en risk att miljöbelastningen ökar. Kalkylräntan ska återspegla organisationens kostnad för eget och lånat kapital.

Den vanligaste kalkylformen inom investeringskalkylering är fortfarande Payback-metoden. Det är en enklare form av kalkyl som utgår från hur lång tid det tar att få tillbaka kostnaden för en investering. Den används vanligen vid kalkylering av kostnadsbesparande investeringar och hyresgäst Anpassningar och kan användas både med och utan kalkylränta.

Finansiell leasing

Kommunen följer RKR:s rekommendation och använder bunden ränta för den avtalstid som gäller. Om bedömning görs att avtalet kommer att förlängas eller sägas upp i förtid används bunden ränta för den period kommunen bedömer att tillgången kommer att nyttjas.

- Kontraktstid/nyttjandetid 0–10 år, internränta (för 2024 2,50 procent)
- Kontraktstid/nyttjandetid 10–20 år, internränta plus 0,50 procent
- Kontraktstid/nyttjandetid 20 - uppåt, internränta plus 0,75 procent

Avsättningar

I avsaknad av reglerande avtal används en långsiktig inflationsförväntan på 2 procent för indexuppräknings och internräntan för nuvärdesberäkning.

Investeringskalkyler (såsom LCC-kalkyler)

Internränta

Investeringskalkyler för kostnadsbesparingar

Här används vanligen Paybackmetoden och kalkylräntan sätts då till internräntan. Vid en paybacktid på upp till 5 år bör investeringen genomföras.

Investeringskalkyler för hyresgäst Anpassning

Här används vanligen Paybackmetoden och kalkylräntan utgår då från marknadsförutsättningar. Risker i avtalet ska återspeglas i kalkylräntan. En avstämning med andra fastighetsägare är därför eftersträvärt. Vid investering för en extern hyresgäst i en industrifastighet ska kalkylräntan vara högre än för en kontorsfastighet eller en intern hyresgäst. Investeringskostnaden ska betalas av hyresgästen inom kontraktstiden.

Exploatering

Exploateringarnas omfattning under budgetperioden ska relateras till erhållna försäljningsintäkter för exploateringstomter och exploateringsersättningar. Intäkterna ska resultatmässigt täcka driftkostnader som är knutna till exploateringsverksamheten, men de ska också likviditetsmässigt täcka investeringar inom exploateringsområden.

Den övergripande ramen är med andra ord att varken kassa- eller resultatpåverkan för exploateringsverksamheten får bli negativ. Om konjunktur, andra yttre faktorer eller principbeslut tas, så att påverkan på kassan eller resultatet befaras bli negativt, kan beslut om utökad ram tas av kommunstyrelsen om beloppet rymms inom kommunens totala finansiella utrymme.

Beslut om planering och genomförande av ett exploateringsområde fattas av kommunstyrelsen. Försäljningar av exploateringsfastigheter som överstiger belopp angivet

i kommunstyrelsens delegationsordning beslutas av kommunstyrelsen. Strategiskt viktiga försäljningar ska dessutom behandlas av kommunfullmäktige.

Transaktion	Kassa-påverkan	Resultat-påverkan
Försäljningsintäkter från sålda exploateringstomter och exploateringsersättningar	+A	+A
Exploateringsutgifter	-B	
Investeringar inom exploateringsområden	-C	
Kostnader sålda tomter		-D
Ränta och avskrivningar för investeringar inom exploateringsområden		-E
Summa får ej vara mindre än noll	>0	>0

Kontaktuppgifter:

Politiker

Kommunstyrelsens ordförande

Urban Granström (S)
Telefon 0155-24 83 50

Kommunstyrelsens 1:e v ordförande

Ahmad Eid (M)
Telefon 0155-24 80 75

Kommunstyrelsens 2:e v ordförande

Malin Karlsson (SD)
Telefon 0155-24 80 61

Tjänstepersoner

Kommundirektör

Mats Pettersson
Telefon 0155-24 78 04

Ekonomichef

Jukka Taipale
Telefon 0155-24 78 64

Nyköpings kommun
611 83 Nyköping
Telefon (vx) 0155 - 24 80 00
kommun@nykoping.se
www.nykoping.se